

Speciální příloha uvnitř vydání

▶ **HOSPODAŘENÍ S VODOU** PŘINESE OBCÍM LEPŠÍ KLIMA I ÚSPORY str. 2

- ▶ **NORSKÉ FONDY: DOHODA JE UZAVŘENA** str. 5
- ▶ **TŮNĚ OŽIVUJÍ** SMYSLOVSKÉ LOUKY str. 8-11
- ▶ ROZHOVOR: **VODA A ZELEŇ JAKO LEVNÁ „KLIMATIZACE“** str. 17

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

pokud se nyní podíváte z okna, na první pohled si všimnete jedné věci. Prší?

Od odpovědi je buď ano, nebo ne. Nic mezi tím, déšť nám lidem moc na výběr nedává. Můžeme si říkat, že prší málo, hodně, mrholí, je slejvák, jen tak kape, ale vlastně jen čekáme, co nám spadne na hlavu. Člověk se naučil hospodařit s vodou

tak, jak potřebuje. S příchodem klimatické změny, která se ani nezeptala a přišla, se musíme naučit nakládat s vodou trochu jinak. Prší méně často, zato vody spadne hodně najednou. Buď nám frkne rychle pryč a přitom sebere pár domů a aut, nebo se ji pokusíme přesvědčit, aby u nás zůstala a dala napít rostlinám a živočichům.

V našem časopise vám přinášíme přehled různých opatření a nápadů, které pomáhají vodu z nebe udržet v naší krajině déle a využít ji. V loňském roce asi mnozí z nás na vlastní kůži zažili, jaké je to být na suchu. Mnohé studny vyschly, při procházce v lese to pod nohama křupalo, studánky či prameny byly bez vody. Opatření na zachycování dešťové vody nejsou všespasitelná, ale pomohou nám vyrovnávat se s klimatickou změnou. A protože voda je nad zlato, drahé kamení, a dokonce i nad sůl, je využívání srážkové vody dotováno.

Na mnoha místech se už do lepšího využívání srážek pustili, příklady si můžete prohlédnout v naší galerii. Déšť se nemusí jen přímo využívat například na splachování záchodů nebo kropení trávníků, ale stačí udělat třeba parkoviště s propustným povrchem. Voda neodteče hned pryč a posílá podzemní zdroje. Prostě se to však ne.

Netřeba mít z klimatické změny vodnatou hlavu, člověk se umí okolnímu prostředí perfektně přizpůsobit. Je ale potřeba to udělat co nejdříve, aby škody byly co nejmenší.

Příjemné čtení přeje.

JAN RÖDLING
šéfredaktor

MILIARDA KORUN PODPOŘÍ HOSPODAŘENÍ S DEŠŤOVOU VODOU V OBCÍCH

Na hospodaření s vodou se zaměřuje aktuálně vypsaná nová dotační výzva. Obce, kraje a další subjekty získají peníze na projekty proti suchu a extrémním projevům počasí souvisejícím s klimatickou změnou.

Foto: archiv SFŽP ČR

Ministerstvo životního prostředí vyčlenilo na ochranu obyvatel před dopady sucha miliardu korun z Operačního programu Životní prostředí. Žádosti přijímá Státní fond životního prostředí ČR do 13. ledna 2020. „V aktuálně otevřené výzvě nabízíme až 85 procentů dotaci na nákladnější projekty nad 200 tisíc korun, které podpoří lepší využívání srážkové vody a umožní eliminovat riziko povodní,“ uvádí Richard Brabec, ministr životního prostředí. V zastavěných částech stále většina dešťové vody odtéká do kanalizace, místo aby se vsákla do země nebo se dále efektivně využila. Přitom ji lze zachytávat v nádržích a používat k zavlažování obecní zeleně či chlazení ulic v době letních veder nebo jen nechat postupně zasakovat a tím dotovat zdroje podzemní vody. „Šetří se tím pitná voda, chrání vodní zdroje před znečištěním a zároveň šetří energii i finance obecních rozpočtů,“ vypočítává přínosy ministr.

Finanční prostředky má rezort životního prostředí připraveny i na zelené střechy u veřejných budov a výměnu nepropustných zpevněných povrchů za vodu propustné plochy.

Příspěvek je však možné získat i na celou škálu dalších opatření. Mezi ně patří

úpravy, které podporují plošné zasakování dešťové vody do půdy, a počítá se i s příspěvkem na odvodňování parkovišť do zasakovacích pásů.

S dotací lze zvýšit kapacitu a členitost potoků a řek protékajících obcemi nebo například vybudovat stále populárnější povodňové parky. Ty pak umožňují rozliv vody při vyšších průtocích a často tvoří atraktivní prostor pro rekreaci obyvatel. Všechny podporované projekty mají jednoho společného jmenovatele: řeší šetření vodou a ochranu proti povodním primárně na zastavěných územích měst a obcí.

„Pokud radnice uvažují o projektech proti suchu a povodním, neměly by váhat. Dopady klimatické změny jsou stále citelnější a aktuálně nabízená finanční podpora z EU fondů může budoucí rizika významně eliminovat,“ uzavírá ministr Brabec.

Mezi oprávněné příjemce se řadí obce, kraje, městské části hlavního města Prahy, státní organizace, vysoké školy a školská zařízení, neziskové organizace a mnohé další subjekty včetně fyzických osob.

Podrobné informace o podmínkách dotace naleznete v textu 119. výzvy OPŽP na stránkách programu www.opzp.cz. ●

Stadiony, nemocnice, kulturní domy – a veřejná podpora

I u veřejných žadatelů může docházet k tomu, že realizují tato opatření na nemovitostech, které řadíme mezi podnikatelské.

Typicky se jedná o volnočasovou infrastrukturu (relevantní například pro zoologické zahrady a zooparky se vstupným), stadiony, multifunkční areály nebo areály nemocnic. V těchto zařízeních probíhá ekonomická činnost buď přímo žadatelů, nebo jsou předmětem pronájmu a podniká v nich jiný subjekt.

Financování těchto projektů podléhá veřejné podpoře a na výběr je z několika typů. Nejjednodušší řešení pro investičně méně náročné projekty představuje podpora de minimis: 200 tisíc eur pro jednoho žadatele za tři účetní období. Způsobilé výdaje nejsou nijak omezeny nad rámec požadavků specifického cíle (SC) 1.3.

Pro investičně náročnější projekty je vhodnější využít podporu na specifickou infrastrukturu podle zaměření (kulturní, sportovní nebo multifunkční rekreační). Zde je nezbytné stanovit tzv. nákladovou mezeru (s využitím modulu CBA pro veřejnou podporu v systému MS 2014+) a podporu podle podmínek SC 1.3 porovnat s výslednou hodnotou z finanční analýzy. Pokud vychází stejná nebo vyšší částka, je možné podporu poskytnout v souladu s podmínkami OPŽP; pokud by nákladová mezera byla nižší, bylo

by nutné podporu adekvátně pokrátit. Podle našich zkušeností jsou však tyto typy infrastruktury, provozované veřejným sektorem, obvykle v provozní ztrátě a jejich činnost je dotována z jiných zdrojů, proto je krácení dotace nepravděpodobné. U sportovních a multifunkčních infrastruktur ale dochází k omezení způsobilosti výdajů: nelze proplatit náklady vzniklé před podáním žádosti o dotaci. Jedná se o specifickou podmínku vyplývající z aplikace pravidel veřejné podpory.

Poslední skupinu projektů s odlišnými podmínkami mohou představovat nemocnice. Zde je možné využít dotaci v režimu závazku veřejné služby, pokud je nemocnice takovým závazkem pověřena. Dotace se pak řídí pravidly SC 1.3 a není nijak omezena.

Z aplikace pravidel veřejné podpory jsou kvůli lokálně omezenému dopadu projektu vyjmuty projekty realizované v obcích do 1000 trvale žijících obyvatel z důvodu lokálně omezeného dopadu projektu.

Podrobnosti k uvedeným typům veřejné podpory lze nalézt v Příručce pro žadatele a příjemce podpory v kapitole D4. ●

Hospodaření s dešťovou vodou se věnujeme také na dalších stránkách tohoto čísla.

Soutěž hledá nejlepší příklady adaptace na změnu klimatu

OTEVŘENÁ ZAHRADA v Brně, ze soutěže Adaptační opatření 2015. foto: Nadace Via

Čeny Adapterra Awards získají nejlepší projekty adaptací na změnu klimatu. Vzniká také veřejná online databáze příkladů z praxe. Adapterra Awards navazují na soutěž Adaptační opatření roku, pořádanou v roce 2015. Můžete inspirovat ostatní vlastním realizovaným projektem, stačí se přihlásit do 22. března 2019.

Odborná porota přihlášku pečlivě posoudí a projekt na jaře navštíví. Do konce července letošního roku pak vybere nejlepší projekty, které zařadí do veřejného online hlasování a tím i do databáze Adapterra. V listopadu budou na konferenci spojené s přednáškou a výstavou vybraných inspirativních projektů vyhlášeny vítězné projekty z online hlasování.

Do soutěže se mohou přihlásit všechny realizované projekty, a to ve čtyřech kategoriích: Volná krajina, Zastavěné území, Pracovní prostředí, Náš domov. Přihlásit svůj projekt může jednotlivec i organizace, která je buď vlastníkem, investorem, realizátorem, nebo projektantem projektu. Pokud není vlastníkem pozemku, je třeba připojit i souhlas majitele pozemku.

Soutěž pořádá Nadace Partnerství. Projekt je podpořen Státním fondem životního prostředí ČR.

Více na www.adapterraawards.cz. ●

ECHO

Zdravotnickou školu v Přerově čeká zateplení

Budova na náměstí Přerovského povstání, která ještě v minulém roce sloužila studentům Střední zdravotnické školy, dostane novou fasádu. Přerovští radní nechali vypracovat projekt na její zateplení. Od září roku 2020 by budova měla fungovat jako Vyšší odborná škola zdravotnická. Projekt má řešit zateplení obvodového a střešního pláště, výměnu oken a dveří, případně také zateplení stropů mezi suterénem a prvním patrem, a další termoregulační opatření. Přerovská radnice bude sledovat vypsané dotační tituly a je možné, že část nákladů by mohla být uhrazena z Operačního programu Životní prostředí.

Raky ve Velkém Pařezitěm rybníku vylovil norek

Vyplyvá to z průzkumu jejich zbytků, který provedli pracovníci Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) přímo na místě. „Kolem 150 raků říčních jsme vybírali během výlovu a přemístili je do náhradních vodních ploch, po opětovném napuštění budou do Velkého Pařezitěho rybníka opět vráceni. Malou část se odchytil nepodařilo a zvířata zůstala v lovišti pod požerákem. Proto jsme ihned po výlovu zajistili opětovné částečné napuštění. Vznikla tak malá laguna, odkud norek americký vylovil zhruba dvacet zvířat. Jejich zbytky – nohy, klepeta a hlavová část krunýře – byly na fotografii, která se objevila na sociálních sítích. Na tom, že se predátor živil jinými živočichy, není nic divného,“ vysvětluje Václav Hlaváč z AOPK ČR. Po dokončení oprav budou raci do rybníka opět vypuštěni, populace tedy není ohrožena.

Co si myslíte o ochraně životního prostředí?

Ministerstvo životního prostředí zahájilo v roce 2019 práce na přípravě nové verze Státní politiky životního prostředí ČR. Tento dokument je národní strategií s dlouhodobým plánem a konkrétními kroky k efektivní ochraně životního prostředí. Platnost stávající politiky končí v roce 2020, proto ministerstvo zahájilo přípravu návrhu její nové verze. V rámci přípravy podkladových materiálů pro aktualizaci státní politiky uvítá MŽP podněty z řad odborné i laické veřejnosti zaslané formou krátkého dotazníku, který najdete na webových stránkách ministerstva. Formulář je možné vyplnit do 31. března 2019.

► Možnost vstupu sítí elektronických komunikací do stavebních projektů financovaných z veřejných prostředků

Ministerstvo průmyslu a obchodu reaguje na dotazy, zda lze v rámci investiční výstavby sítí elektronických komunikací ušetřit finanční prostředky využitím stávající pasivní infrastruktury jiných inženýrských sítí, resp. pasivní infrastruktury, jejíž výstavba byla financována z dotačních prostředků z národních zdrojů nebo z evropských fondů či jež se nachází v době udržitelnosti.

Foto: ©Elf+11/Fotky&Foto

Rozvoj vysokorychlostních sítí elektronických komunikací v Evropské unii má vysokou prioritu, a proto byla přijata směrnice (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/61/EU), která zdůrazňuje, že

- koordinaci stavebních prací týkajících se fyzické infrastruktury se zajistí značné úspory a měla by být minimalizována investiční zátěž při budování nových sítí elektronických komunikací,
- stavební práce zcela nebo částečně financované z veřejných prostředků musí vést k maximalizaci pozitivního společného výsledku, přičemž při budování sítí elektronických komunikací budou zajištěny rovné příležitosti při sdílení dostupné a plánované fyzické infrastruktury.

Tato směrnice byla transponována do právního řádu ČR zákonem č. 194/2017 Sb., o opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací.

Ustanovení § 10 tohoto zákona stanoví, že povinná osoba musí u stavebních prací zcela

nebo zčásti financovaných z veřejných prostředků umožnit oprávněné osobě koordinaci stavebních prací za účelem zavedení vysokorychlostní sítě elektronických komunikací, a to na základě její odůvodněné žádosti a za spravedlivých, přiměřených a nediskriminačních podmínek, pokud nejsou dány důvody pro odmítnutí žádosti.

Předmětem koordinace podle tohoto zákona jsou veřejné sítě elektronických komunikací, neveřejné sítě elektronických komunikací financované z veřejných prostředků a fyzické infrastruktury určené k poskytování služeb přepravy, přenosu nebo distribuce plynu nebo elektrické energie včetně veřejného osvětlení, rozvodu tepelné energie, rozvodu vody s výjimkou rozvodů pitné vody, včetně odstraňování nebo čištění odpadních a kanalizačních vod, odvodňovacích systémů a dopravních služeb včetně drah, silnic, přístavů a letišť, nebo fyzické infrastruktury uvnitř budovy, přičemž tyto infrastruktury jsou alespoň částečně financovány z veřejných prostředků.

Oprávněná osoba, tj. osoba, která chce využít koordinaci stavebních prací, musí svou písemnou žádost pro povinnou osobu koncipovat konkrétně, tedy připojit k ní návrh smlouvy s identifikací oprávněné osoby, povinné osoby, zhotovitele stavby, je-li znám, s vymezením fy-

zické infrastruktury, s vymezením prvků dotčené stávající nebo plánované sítě elektronických komunikací, s podmínkami projektu na zavedení vysokorychlostní sítě elektronických komunikací, pro který oprávněná osoba žádá o koordinaci stavebních prací, časový průběh jeho provedení, a to vše tak, aby povinná osoba mohla vyhodnotit podanou žádost a předložený návrh smlouvy z celkového pohledu.

V případě odmítnutí žádosti o koordinaci stavebních prací nebo v případě neshody během obchodního jednání o technických, cenových a obchodních podmínkách se může každá ze stran obrátit na Český telekomunikační úřad (tzv. jednotné informační místo) jako rozhodce sporů s žádostí o rozhodnutí sporu.

U staveb, které jsou financovány z dotačních prostředků (národních nebo evropských) nebo se nacházejí v době udržitelnosti, platí následující:

- Pokud by některá stanovená podmínka byla v rozporu nebo odporovala jiné zákonem stanovené povinnosti, muselo by splnění této v rozhodnutí stanovené podmínce ustoupit splnění zákonné normy.
- Rozhodnutí nebo dohoda o poskytnutí dotace ani žádná ze stanovených podmínek není zařazena mezi zákonem stanovené taxativní důvody pro odmítnutí žádosti podle § 5 zákona č. 194/2017 Sb. Pokud by ke kolizi s dotačními předpisy mělo dojít, přednější je aplikace zákona č. 194/2017 Sb., neboť ten je zákonem přijatým speciálně pro usnadnění a zlevnění výstavby vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a naopak právní předpisy v oblasti dotací naproti tomu tvoří pouze obecný rámec pro poskytování dotací.

Právní předpisy upravující dotace jsou souborem stanovených pravidel, která mají zabránit zneužívání veřejných prostředků. Podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, jsou však sítě elektronických komunikací budovány ve veřejném zájmu, a tudíž je jednoznačně stanoven celospolečenský zájem na budování a rozvíjení sítí elektronických komunikací. ●

Ministerstvo průmyslu a obchodu

S případnými dotazy k této problematice je možné se obrátit na e-mail: frelich@mpo.cz.

► NORSKÉ FONDY: DOHODA JE UZAVŘENA, PROGRAM NABÍDNE 35 MILIONŮ EUR

Foto: archiv SFŽP ČR

Na mezinárodní zahajovací konferenci k třetímu programovému období Fondů EHP a Norska byla mezi Českou republikou a Norskem oficiálně uzavřena Dohoda o programu Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu.

Její podpisem program oficiálně vstupuje do implementační fáze. Vyhlášení prvních výzev v oblasti klimatické změny, ochrany ekosystémů a monitoringu ovzduší se očekává v polovině tohoto roku.

Podpis programové dohody je významným milníkem na cestě k čerpání prostředků z Norských fondů a jedním ze základních kamenů spolupráce mezi Českou republikou a Norskem. „Následovat bude podpis dohody o implementaci mezi Ministerstvem financí ČR a Státním fondem životního prostředí ČR jakožto zprostředkovatelskou organizací pro oblast životního prostředí. Pokud vše půjde podle plánu, budeme moci na začátku dubna program veřejnosti oficiálně představit. Vyhlášení prvních výzev pak předpokládáme v polovině tohoto roku,“

přibližuje fázi implementace ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman. „Dne 10. dubna bude mezinárodní kontaktní seminář určený všem zájemcům o spolupráci s partnerskými institucemi z Norska,“ dodává. Informace o semináři a registraci najdete na webu SFŽP ČR v sekci Norské fondy.

Cílem kontaktního semináře je posílení bilaterální spolupráce a navázání nových partnerství mezi Českou republikou a Norskem. „Účastníci našeho bezplatného semináře budou mít možnost seznámit se s naším programem a jeho bilaterálním aspektem, osvojit si některé technické aspekty žádostí o podporu z bilaterálního fondu a především budou mít možnost setkat se se zástupci partnerských organizací z Norska, které mají zájem spolupracovat na projektech v České republice,“ doplňuje Petra Valdmana Ivo Marcin, vedoucí Samostatného oddělení pro řízení Norských fondů.

OBLASTI PODPORY

1. Zlepšování stavu životního prostředí v ekosystémech
2. Snížování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu ovzduší
3. Snížování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu vod
4. Změny klimatu, zmírňování jejich vlivu a adaptace na změny klimatu

tel.: 800 260 500, e-mail: dotazy@sfzp.cz
www.sfpz.cz/norskefondy
www.norskefondy.cz

Projekty za 35 milionů eur

Státní fond životního prostředí ČR se intenzivně věnuje přípravám na čerpání prostředků z Norských fondů od podzimu 2017. Pro oblast životního prostředí je v nich pro Česko připraveno 35 milionů eur a dalších 150 tisíc eur je alokováno na posílení bilaterálních vztahů. Prostředky budou směřovat do čtyř vybraných oblastí zaměřených na ochranu ekosystémů, monitoring a snižování znečištění ovzduší, problematiku farmaceutických mikropolutantů ve vodách a adaptaci na klimatické změny na lokální úrovni. ●

ECHO

Prostějovský dopravní inspektorát dostává novou fasádu

Dopravní inspektorát Policie ČR v Havlíčkově ulici obklopuje lešení, dělníci pracují na nové fasádě. Cílem akce je snížení energetické náročnosti budovy spočívající v zateplení obvodového pláště budovy kontaktním zateplovacím systémem a zateplení stropu nad nejvyšším podlažím. Součástí projektu je také výměna střešního pláště a sanace spodní stavby objektu kvůli zvýšené vlhkosti ve sklepní části objektu. Celkové náklady na rekonstrukci jsou téměř 7 milionů korun, zateplení je podpořeno z Operačního programu Životní prostředí.

Brno chystá dva sběrné dvory

Brno chce za 22 milionů korun postavit nové sběrné středisko odpadů v Lazaretní ulici v městské části Židenice a zbourat starý sběrný dvůr v Sochorově ulici v Žabovřeskách a postavit nový. Město bude usilovat o dotaci z Operačního programu Životní prostředí. Radní už schválili podání žádosti o dotace. V Židenicích žádné sběrné středisko odpadů není, proto se plánuje jeho výstavba za 12,1 milionu korun, Brno chce získat dotaci kolem 10 milionů korun. V Sochorově ulici funguje provizorní sběrný dvůr, který ale neodpovídá standardům. Brněňští jej chtějí zbourat a na jeho místě postavit nový. Náklady jsou odhadovány na 10 milionů korun, dotace by mohla pokrýt kolem 8 milionů.

V olomouckých parcích přibudou stromy

Přes šest desítek nových stromů a více než čtyři a půl tisíce stálezelených keřů vysadí zahradníci do konce dubna v olomouckých parcích. Zdobit je budou také nové jehličnany a stovky kvetoucích rododendronů. Projekt na obnovu historických parků probíhá od podzimu loňského roku, pokračuje se v něm i v letošním roce. V parcích už byly v podzimních měsících obnovy historické kompozice, vzrostlým stromům se dostalo odborného ošetření a přibyla nová zeleň. Na jaře budou v parcích podle projektu spolufinancovaného z Operačního programu Životní prostředí probíhat další výsadby jehličnanů, keřů a stálezelených rostlin. Do konce dubna přibude v historických parcích 63 nových jehličnatých stromů a 4 600 keřů.

► PŮJČTE SI NA NOVÝ KOTEL NEBO ZÍSKEJTE DOTACI NA DEŠŤOVKU

Pokud nemáte peníze na výměnu kotle, můžete si velmi výhodně půjčit a pak to vrátit z dotace. **Přinášíme i přehled dotačních výzev.**

Foto: ©choreograph/Fotky&Foto

Pořízení nového ekologického zdroje vytápění je pro majitele rodinných domů v Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji jednodušší. Domácnosti, které nemají našetřeny prostředky na výměnu starého kotle, si mohou dopředu požádat u své obce o tzv. kotlíkovou půjčku, z níž výměnu zaplatí. Půjčka bude bezúročná, takže neza-

platí ani korunu navíc. Moderní ekologicky šetrné zdroje se tak stanou dostupné i pro domácnosti, pro které byly dosud vstupní náklady na nákup nového zdroje překážkou. Na nový pilotní program ministerstvo vyčlenilo celkem 740 milionů korun, které umožní přejít na ekologické topení minimálně sedmi tisícům domácností.

Na začátku ledna spustilo Ministerstvo životního prostředí třetí a zároveň finální vlnu kotlíkových dotací hrazených z evropských fondů. Na tu nyní navazuje doplňkovým programem, který spouští v Moravskoslezském, Karlovarském a Ústeckém kraji. Jeho cílem je motivovat k výměně starého kotle i nízkopříjmové domácnosti z ekonomicky slabších krajů. Ve dvou z nich je zároveň kvalita ovzduší dlouhodobě nevyhovující.

Aktuální výzvy

Zájemci mohou stále posílat žádosti o peníze na podporu efektivního a udržitelného hospodaření s dešťovou vodou. Dotaci je možné získat na systémy, které využívají srážkovou vodu pro zalévání, na splachování toalet, případně na zařízení, která recyklují odpadní vodu. Peníze jsou určeny pro majitele domů.

Na boj se suchem jsou zaměřeny i další dotační výzvy z Národního programu Životní prostředí. Například obce mohou díky nim zaplatit průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody.

Ani ne za tři měsíce skončí možnost dostat peníze na pořízení domovních čistíren odpadních vod. Ty jsou určeny pro oblasti, kde se nevyplatí stavět čistírnu odpadních vod. Žádat je možná do konce června letošního roku.

Více o programu, podrobný popis jednotlivých výzev včetně všech dokumentů a kompletní výčet podstatných informací najdete na webu www.narodniiprogramzp.cz. ●

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

<p>Ochrana ozonové vrstvy Ukončení příjmu žádostí: do 28. 6. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 30 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 12/2018 nabízí peníze na sběr a následně zneškodnění látek poškozujících ozonovou vrstvu Země, tzv. halonů. O dotace se mohou ucházet všechny právnické osoby, které mají certifikaci ke skladování halonů pro potřeby jejich kritického použití. Získat mohou příspěvek ve výši až 10 milionů korun na vybavení sběrného místa. Obdrží rovněž fixní částku za každý kilogram sebrané a zneškodněné nebezpečné látky, která nepochází ze zařízení podléhajícího režimu zpětného odběru elektroodpadu. Předmětem podpory je i vybavení školicích středisek pro osoby pracující s alternativními chladivými.</p>
<p>Vozidla na alternativní pohon Ukončení příjmu žádostí: do 30. 9. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 11/2018 umožňuje získat dotaci na vozidla s nízkými nebo nulovými emisemi. Dotován je nákup nových vozidel či pronájem vozidel formou operativního leasingu na alternativní pohony (CNG, plug-in hybrid, hybrid, elektromobil). Lze také čerpat příspěvek na pořízení chytrých dobíjecích stanic pro elektricky poháněná vozidla, tzv. smart wallboxů. Žádat mohou územní samosprávné celky, městské části hl. m. Prahy, svazky obcí, státní příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce, příspěvkové organizace obcí a krajů a společnosti vlastněné z více než 50 procent obcemi či kraji.</p>
<p>Podpora pro držitele Zelené stuhy Příjem žádostí: do 1. 4. 2019 pro oceněné z roku 2018 Alokace: 21 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 10/2018 cílí na udržitelné užívání venkovské krajiny a péči o zeleně a životní prostředí v malých obcích. Patří sem zakládání a obnova ploch a prvků zeleně, přeměna nepropustných povrchů na propustné či polopropustné, obnova a budování cest, výstavba či rekonstrukce drobných stavebních objektů a mnohé další projekty. Příjemci podpory jsou obce oceněné titulem Zelená stuha (ocenění v krajském kole soutěže Vesnice roku) a obce oceněné titulem Zelená stuha ČR (ocenění v celostátním kole soutěže).</p>

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

<p>Podpora obcí v NP Příjem žádostí: do 17. 1. 2020, již pouze na spolufinancování projektů z OPŽP Alokace: 400 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 9/2018 již eviduje převís projektů, alokace byla již vyčerpána. V tuto chvíli jsou k dispozici už jen finance, které pomohou s financováním nákladnějších a s ohledem na ochranu životního prostředí v národních parcích i náročnějších projektů, na něž obce získaly dotaci z Operačního programu Životní prostředí.</p>
<p>Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody Příjem žádostí: do 18. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 600 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 2/2018 se zaměřuje na zlepšení zásobování pitnou vodou a vyhledávání nových zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou v odpovídající kvalitě. Do podporovaných projektů patří realizace nových nebo regenerace stávajících zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou, stavba, zkapacitnění, případně rekonstrukce nefunkčních přivaděčů pitné vody a realizace průzkumných vrtů za účelem vyhledání zdrojů pitné vody pro zásobování obyvatelstva.</p>
<p>Ekologická likvidace autovraků Termíny: 2. 1. 2019 – 1. 4. 2019 (za komodity odevzdané v roce 2018), 2. 1. 2020 – 31. 3. 2020 (za komodity odevzdané v roce 2019) Alokace: 40 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 22/2017 se zaměřuje na podporu kompletního zpracování autovraků, respektive na zpracování odpadů z těchto autovraků, v zařízeních k tomu určených s materiálovým nebo energetickým využitím. Toto musí být realizováno v souladu s podmínkami výzvy, zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v aktuálním znění a dalšími relevantními právními předpisy. Výzva je zaměřena na zvýšení míry materiálového a energetického využití odpadů vzniklých při zpracování autovraků.</p>
<p>Likvidace nepotřebných vrtů Příjem žádostí: do 20. 12. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 20 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 20/2017 podporuje likvidaci nepotřebných hydrogeologických vrtů, které představují riziko ohrožení životního prostředí, především jakosti či množství podzemních vod, nebo ohrožení zdraví či života obyvatel. Předmětem výzvy jsou vrty, jejichž původním účelem byl průzkum, jímání či monitorování podzemní vody a jež nejsou z hlediska svého původního účelu již potřebné, nejsou již jinak využitelné a představují riziko ohrožení životního prostředí.</p>
<p>Domovní čistírny odpadních vod Příjem žádostí: do 30. 6. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 200 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 17/2017 se zabývá prevencí či omezením znečištění povrchových a podzemních vod z komunálních zdrojů prostřednictvím realizace soustav domovních čistíren odpadních vod (DČOV) do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel, a to v oblastech, kde není z technického či ekonomického hlediska výhodná možnost připojení nemovitosti ke stokové síti zakončené ČOV. Podpora je určena pro budovy využívané k trvalému rodinnému bydlení a budovy ve vlastnictví dané obce, které nejsou užívány za účelem dosahování zisku.</p>
<p>Dešťovka Příjem žádostí: do vyčerpání alokace Alokace: 340 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 12/2017 podporuje udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích. Motivuje vlastníky a stavebníky obytných domů k udržitelnému a efektivnímu hospodaření s vodou a snižuje tak množství pitné vody odebírané z povrchových a podzemních zdrojů. Výzva je pokračováním úspěšného programu Dešťovka. O peníze je možné žádat na systémy, které využívají srážkovou vodu pro zalévání zahrady, na splachování toalet, případně na takové systémy, které budou recyklovat odpadní vodu. Výzva je určena pro majitele domů.</p>
<p>Likvidace akutních zátěží Kontinuální výzva Příjem žádostí: do 31. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 3/2017 podporuje odstraňování akutních ekologických zátěží s neznámým původcem. Platí to zejména pro místa v bývalých továrních areálech či opuštěných průmyslových skladech, jejichž majitel je neznámý nebo se k areálu nehlásí. O dotaci mohou žádat kraje, obce s rozšířenou působností i obce, které na svém území mají sklad či skládku nebezpečného odpadu.</p>
<p>Územní studie krajiny Příjem žádostí: do 31. 12. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 35 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 14/2016 nabízí obcím kofinancování ve výši 10 procent na projekty územních studií krajiny podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou získání dotace je vydané rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory v IROPu, konkrétně v prioritní ose 3 operačního programu, určené na územní studie krajiny. O dotaci mohou žádat obce s rozšířenou působností.</p>

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: Marek Fügner

Foto: archiv SFŽP ČR

PROJEKT V ČÍSLECH I. etapa

Celkové způsobilé výdaje
1 980 718 Kč

Dotace ERDF
1 515 249 Kč

Dotace SFŽP ČR
89 132 Kč

Foto: Marek Fügner

BLATNÁ – NEJEN MĚSTO RŮŽÍ

Při návštěvě přírodních krás Smyslovských luk stojí za to zastavit se i v nedaleké Blatné. Je to hezké jihočeské město s bohatou historií a mnoha pozoruhodnými stavebními památkami. Proslavil ho především vodní zámek. Vedle hradu Švihov a zámku Červená Lhota je vodní zámek Blatná nedaleko Strakonice v Jihočeském kraji jedním z nejzachovalejších vodních panských sídel na území České republiky. Kromě samotného zámku s vodním příkopem bývá hojně navštěvován anglický park se stádem daňků, jejichž chov tu zůstal zachován.

Zámku v Blatné dominuje bílá věž, která se již z dálky odráží ve vodní hladině. Prohlídky zámku zahrnují návštěvy orientálního, barokního a empírového salonku, loveckého salonu, rodinné galerie a Zelené světnice s nástěnnými malbami z konce patnáctého století. Zámecké interiéry jsou zařízeny především rodovými sbírkami zdejšího šlechtického rodu Hildprandtů, současných majitelů zámku. Hildprandtové vlastní zámek od roku 1798, v padesátých letech minulého století z něho byli násilně vyhnáni a v roce 1990 jim byl navrácen. Blatenský zámek patří k filmařím nejvyhledávanějším lokalitám a zahrál si v řadě filmů a pohádek. Za zmínku stojí Šílené smutná princezna či Bílá paní.

V Blatné se v minulosti ve značném rozsahu pěstovaly růže a jejich výstavy se těšily velkému zájmu. Bylo zde vyšlechtěno mnoho nádherných odrůd. I když doba největší slávy jsou dávno pryč, Blatná zůstává městem růží i nadále. Kromě nich se tu pěstovala i majoránka a byla vynikající kvality. Dnes stojí za ochutnání ovocné destiláty ze zámeckého lihovaru.

TŮNĚ NA SMYSLOVSKÝCH LOUKÁCH

Tůně, tůňky a rybníčky v krajině se stávají domovem rozličných druhů živočichů. Je jich tu dnes mnohem méně, než jich bývalo dříve. Některé byly

zavezeny, jiné vyschly kvůli nešetrnému hospodaření s vodou v krajině. Strakonická společnost REVITA CZ se věnuje tomu, aby se tyto malé, ale nesmírně důležité biotopy v naší krajině znovu objevovaly. Díky dotaci z OPŽP jich několik vybudovala i na Smyslovských loukách na Blatensku.

Tůně bývají malé a většinou bohatě zarostlé. Takové vodní plochy patří v naší krajině k nejcennějším útočištím nejrůznějších živočichů. Většinou jsou to biotopy velmi svérázné, s vlastní pestrou zvířenou i vegetací. Slouží širokému okolí jako zdroj vody na pití, zvlhčují ovzduší, a navíc jsou bohatým zdrojem potravy. Líhnou se v nich totiž mnohé druhy hmyzu i jiných živočichů a ti pak představují vítané sousto pro ptáky a další hmyzožravce například v chladných jarních dnech, kdy je o kloudnou potravu velká nouze.

Smyslovské louky

Smyslovské louky, někdy nazývané prostě Smyslov stejně jako s nimi sousedící rybník, leží nedaleko jihočeského městečka Blatná.

Mají rozlohu necelých 7 hektarů a za přírodní památku byly vyhlášeny v roce 1985. Myšlenka projektu na vybudování tůní na Smyslovských loukách vznikla v devadesátých letech, ještě za působení Okresního

úřadu ve Strakonici. Během této etapy tu byly vytvořeny periodické tůně, které se pravidelně naplňují vodou, postupně vysychají a opět se naplňují. Díky tomu se pravidelně či nepravidelně obnažovaly jejich litorál-

Přírodní památka Smyslov je územím, kde je dlouhodobým cílem zachování hodnotného ekosystému druhotného bezlesí typického pro původní krajinu Blatenska, tzv. draha. Jedná se o typickou mozaiku biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin.

ní zóny a postupně se tu začaly vyskytovat rostlinné a živočišné druhy, které se na takový druh biotopu vážou. Z té doby jsou také dokumentovány první managementové zásahy, kterými bylo kosení luk včetně ohnisek třtiny a vyřezávání náletů. Od roku 2006 tu tyto zásahy probíhají pravidelně v souladu se současným plánem péče.

Smyslov je srdeční záležitost

V roce 2010 vstoupila do péče o Smyslovské louky strakonická obecně prospěšná společnost REVITA CZ, která se kromě jiného zabývá právě obnovou a tvorbou tůní a mokřadů. „Po vyhodnocení pozitivního dopadu první etapy na území přírodní památky Smyslovské louky jsme tehdy ve spolupráci s Jihočeským krajem a obcí Kadov, v jejíž katastru louky leží a jež nám poskytla své pozemky do dlouhodobého pronájmu, zahájili přípravu II. etapy,“ říká její ředitel Marek Fügner. Veškeré činnosti spojené s projektovou přípravou a zpracováním žádosti si společnost zajišťovala sama. Druhá etapa byla úspěšně realizována v roce 2012. Během ní vzniklo na Smyslovských loukách pět nových tůní.

V roce 2016 Jihočeský kraj zadal ke zpracování projektovou dokumentaci na III. eta-

pu realizace tůní. „Dokumentaci jsme si následně v roce 2017 od kraje převzali a zahájili jsme proces přípravy k podání žádosti o dotaci a následné realizace projektu,“ popisuje Marek Fügner.

V době přípravy projektové dokumentace III. etapy projektu došlo k protržení hráze rybníka Smyslov, který se nachází na území přírodní památky. „O vzniklé situaci jsme se dozvěděli z médií a ještě ten den jsme s obavami vyrazili na prohlídku území,“ vzpomíná. „Po přejezdu jsme zjistili, že hlavní povodňová vlna již ustoupila a celé území je v pořádku a bez zjevného poškození. Byli jsme rádi. O Smyslov se staráme již osm let a je pro nás srdeční záležitostí,“ přiznává pan Fügner.

Ve třetí etapě přibýlo dalších šest tůní

Projekt III. etapy navázal na předešlé dvě etapy, čerpal z jejich zkušeností, průzkumu, plánu péče a terénních průzkumů a díky němu jsou Smyslovské louky bohatší o dalších šest neprůtočných periodických tůní s různou maximální výškou vodního sloupce a velmi mírnými a variabilními sklony břehů. Tůně jsou řešeny jako kopané, bez hrázového tělesa a zahroubené pod úroveň terénu s členitým tvarem.

PROJEKT V ČÍSLECH

II. etapa

Celkové způsobilé výdaje
1 093 403 Kč

Dotace ERDF
836 453 Kč

Dotace SFŽP
147 609 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Strakonická obecně prospěšná společnost REVITA CZ se zabývá realizací projektů pro ochranu a podporu biodiverzity, revitalizací říčních systémů, obnovou a tvorbou mokřadů, vegetačními a krajinářskými úpravami, projekty pro tvorbu krajiny, regenerací urbanizovaných ploch a péči o chráněná území. V rámci doplňkové činnosti se pak zaměřuje na poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, hospodaření v lesích a myslivost.

S jejich budováním se začalo v únoru 2018 a hned následující měsíc byly hotové. Návrh jejich stavby respektoval prioritní zájem, jímž byla ochrana přírody, zachování charakteru přírodní památky a ochrana stávajícího ekosystému bez změny vodního režimu. I proto byly stavby tůní navrženy v méně hodnotných lokalitách přírodní památky, kde se nevyskytují chráněné druhy rostlin. „Těžba a odvoz materiálu z lokality probíhala za pomoci lehké stavební mechanizace tak, aby nedocházelo k poškození stávajících biotopů,“ potvrzuje ředitel společnosti REVITA CZ. Samotná realizace probíhala podle jeho slov bez větších problémů a práce byly dokončeny v termínu. Ve spolupráci s ostatními subjekty, které se na projektu podílely, byly podle slov Marka Fügnera jisté počáteční komplikace, ve většině případů pramenící z nepochopení nebo špatně předaných informací. „V současné době musím spolupráci se všemi, kdo se na projektech podílí, hodnotit kladně,“ říká. „Jak na straně AOPK, tak na straně SFŽP se setkáváme s lidmi, kteří mají snahu problémy řešit a v případě potřeby podat pomocnou ruku.“

„Hlavním cílem všech etap byla revitalizace původních kulturních luk a vytvoření střídavých mokřadních a suchomilných ploch osídlených novými druhy, přičemž část nově vybudovaných tůní se nachází v plochách navržených k rozšíření přírodní památky Smyslov, a to podle platného plánu péče,“ shrnuje myšlenku všech etap uskutečněných na Smyslovských loukách Marek Fügner. Hlavní přínos celého projektu vidí právě ve vybudování soustavy periodických tůní v zemědělské krajině, které mají každá svůj individuální vodní režim a každá reaguje různě v různých ročních obdobích. „Vzniklo tu velké množství přechodových biotopů, které jsou postupně osídlovány mokřadními vegetačními formacemi, rozmnožují se tu populace měkkýšů, osídlují je obojživelníci, jako je skokan zelený a hnědý a ropucha obecná, a navštěvují je ptáci, například chřástal kropenatý a bekasina otavní,“ vyjmenovává spokojenou klientelu smyslovských tůní Marek Fügner.

Chůť do dalších projektů společnosti REVITA CZ a jejímu řediteli rozhodně nechybí. „V současné době máme v realizaci devět projektů v celkové hodnotě zhruba 50 milionů korun a další dva projekty v hodnotě přibližně 40 milionů jsou schválené,“ říká. Jde třeba o revitalizaci slepého ramene Otavy na Slaníku nebo obnovu odstavených ramen Blanice u Protivína. Další zajímavé projekty, které by rádi také financovali z OPŽP, se nacházejí v různých fázích projektové přípravy. Jsou to například revitalizace tůně, napájecí stoky a mokřadu v Protivíně, zvýšení diverzity v nivě Radomilického potoka v Milenovicích, revitalizace odstaveného ramene Hašlovic a revitalizace Staré Blanice pod Krašlovicemi, vytvoření průtočných tůní na Lidmovickém potoce, revitalizace Skalského rybníka a revitalizace přírodní památky Klokočinské louky i revitalizace odstaveného ramene Otavy. ●

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Není tůně jako tůně aneb Jak život do tůně přišel

Život v zastíněné lesní tůně je úplně jiný než v prosluněné, vodními rostlinami zarostlé tůně v lukách či v nebeském rybníčku s malým porostem rákosí, orobince nebo ostřic. **Společně ale mají jedno: jejich vody obývají a množí se v nich spousty vodních živočichů, kteří se zde ocitli jakoby zázrakem.**

Ve skutečnosti ovšem o žádný zázrak nejde, je stejně pozoruhodné, jak bezpečně dovedou tak malou vodní plochu, často velmi vzdálenou od jiných stojatých vod, objevit nejrůznější druhy létajícího vodního hmyzu.

Krátce po naplnění tůně vodou se na její hladině objeví vodoměrky a pod hladinou další vodní plošnice – znakoplavky a klešťanky. Téměř současně s nimi sem najdou cestu různé druhy vodních brouků a dlouho na sebe nenechají čekat ani vážky. V každé takové tůně narazíme ale i na druhy, které nejsou schopny pohybovat se ani vzduchem, ani po souši. Ty se sem dostaly jako černí pasažéři na peří či na nohách vodních a bro-

Foto: Lubomír Hanel

divých ptáků, bahňáků, ale třeba i malých pěvců, kteří se kdesi jen napili z nějaké jiné tůně a nevědomky se stali nosiči vajíček nebo jiných časných stadií vodních živočichů.

Drobné vodní živočichy ale rozšiřuje po okolí také vítr. S prachem z vyschlých kalužin a tůní nebo vypuštěných rybníků se šíří do okolí i odolná zimní vajíčka různých korýšů, spory řas i mikroorganismů. Také savci, a to zejména černá a vysoká zvěř, která si libuje ve válení v bahně, přenesou na srsti a spárcích nejen zárodek života.

V tůních se tak vytváří svérázné a zároveň vyvážené společenství: vlastnosti vody i prostředí nemilosrdně vytrídí jedince, kteří tu nenalezli vhodné podmínky k životu.

Hodnota malých tůní tkví především v jejich izolovanosti a v tom, že jsou svou odlehlostí a malými rozměry do jisté míry chráněny před úmyslnými zásahy člověka, kterým jsou vystaveny velké obhospodařované vodní nádrže. Z hnojených a vysokými stavy ryb osazovaných rybníků vymizel nejen zajímavý obyvatel, zatímco v tůni je ještě leckde k zastizení. Voda tůní a nebeských rybníčků, doplňovaná buď prameny, nebo dešťovými srážkami, bývá znečištěna mnohem méně než voda nádrží na malých a větších vodních tocích, které sbírají znečištění z celého svého povodí. Svérázný vodní režim malých tůní zaručuje obyvatelům určitou stálost nebo jiné zvláštní podmínky nezbytné pro jejich život. Některé druhy korýšů například potřebují ke zdárnému vývoji vyschnutí a promrznutí, jiné intenzivní prohřátí vody v určitém období. Pro mnohé z nich jsou tůně posledním možným útočištěm.

Tůně ale nejsou důležité jen pro vodní organismy, na jejich březích se zdržují různé druhy živočichů, které přitahuje bohatá vegetace na březích i blízkost vody a potraviny. Pro přírodovědce je pak tůň vítaným místem, protože je v ní vždy něco zajímavého na pozorování. ●

JAK UŠETŘIT ROZPOČET.

PROJEKTY SPOLUFINANCOVATELNÉ Z OPŽP

Úspory za provoz nemovitostí se mohou týkat například budov úřadů, škol, školek, sociálních zařízení, nemocnic, sportovních areálů, kulturních domů, areálů technických služeb, hřbitovů apod.

NA ČEM SE DÁ UŠETŘIT

- **poplatky za odvádění srážkové vody** z nemovitostí v majetku města či obce (statistice za rok), odpojením srážkových vod od jednotné kanalizace se lze poplatku zbavit nebo ho výrazně zredukovat
- **úspora za pitnou vodu:** srážkovou vodu lze využívat k provozu nemovitosti

PŘÍKLADY

Areál ZŠ Křížné ve Valašském Meziříčí

Škola leží v blízkosti řeky Bečvy, jedná se o rovinaté území v prostoru říčních náplav. Za zhruba jednohektarový areál se za srážkovou vodu platí poplatek 140 149 Kč ročně.

Řešení hospodaření se srážkovou vodou se přímo nabízí z následujících důvodů. Budovy areálu mají až na výjimky vnější svody dešťové vody, v areálu se nachází dostatek volných zatravněných ploch pro vybudování prvků pro HDV, v blízkosti se nachází dostatečně kapacitní recipient v podobě řeky Bečvy a sklonitost terénu umožňuje poměrně jednoduché odvedení vody do vhodných míst. Dešťová voda by se dala využít i na splachování či jiné účely, např. na závlahu vegetace. Díky náplavám v blízkosti řeky se předpokládá, že by bylo možné srážkovou vodu poměrně jednoduše zasakovat.

Zavedenými úpravami by se nemovitost odpojila od dešťové kanalizace a zbavila by se nutností platby za srážkové vody.

Poplatek za odvádění srážkové vody za rok 2016 140 149 Kč

Velikost areálu cca 21 000 m²

- Odpojení srážkové vody od jednotné kanalizace.
- Využití srážkové vody ke splachování toalet v budově školy a závlahy vegetace. Vybudování akumulčních a retenčních nádrží.
- Veškerá srážková voda zasakována na pozemku školy (kapacita pro cca 20letou návrhovou srážku).

Odhad investičních nákladů	5 500 000 Kč
Projektová příprava, žádost, výběr zhotovitele	825 000 Kč
Celkem	6 325 000 Kč
Dotace z OPŽP (85%)	5 376 250 Kč
Částka z rozpočtu města (15%)	948 750 Kč
Návratnost investice	6,8 roku

Areál ZŠ Žerotínovy ve Valašském Meziříčí

Velikost areálu činí 0,79 ha a poplatek za odvádění srážkové vody 109 312 Kč ročně. Řešená stavba se nachází východně od historického centra města Valašské Meziříčí ve stávajícím školském areálu ZŠ Žerotínova. Jedná se o rovinaté až mírně svažité území situované nad řekou Rožnovská Bečva. Stavba se nachází v zastavěném území obce.

Navrhovaná stavba řeší přebudování stávajícího systému odvodnění základní školy Žerotínova ve Valašském Meziříčí na přírodě blízký způsob (decentrální). Srážkové vody jsou na pozemku školy zadržovány, vsakovány a pomocí výparu navraceny zpět do ovzduší. Část srážkové vody ze střech objektu je využito na splachování toalet.

Spolu s úpravou systému odvodnění jsou realizovány sadové a architektonické úpravy odvodňovaných ploch a výměna zpevněných povrchů a komunikací z nepropustných povrchů na propustné. Zásahuje se také do skladby střechy při přespádování vtoků srážkových vod a jejich převedení ze středu budovy na fasádu.

Poplatek za odvádění srážkové vody za rok 2016 109 312,80 Kč

Velikost areálu cca 7 906 m²

- Odpojení srážkové vody od jednotné kanalizace.
- Využití srážkové vody k splachování toalet v budově školy. Vybudování dvou akumulčních nádrží AN-1 – velikost 19 m³, AN-2 – 32 m³.
- Veškerá srážková voda zasakována na pozemku školy (kapacita pro cca 20letou návrhovou srážku).

Odhad investičních nákladů	5 399 500 Kč
Projektová příprava, žádost, výběr zhotovitele	200 000 Kč
Celkem	5 599 500 Kč
Dotace z OPŽP (85%)	4 284 450 Kč
Částka z rozpočtu VM (15%)	13 150 050 Kč
Návratnost investice	13,8 roku

Redakce časopisu Priorita ve spolupráci s doc. Ing. Davidem Stránským, Ph.D.

Na základní škole v Praze 4 nenechávají odtéct dešťovou vodu jen tak do kanálu. Srážky končí v nádrži a škola pak vodu postupně využívá.

DEŠŤOVÁ VODA ULEVUJE ŠKOLÁKŮM V HORKÝCH DNECH

Foto: archiv MČ Praha 4

Foto: archiv MČ Praha 4

Foto: archiv MČ Praha 4

Foto: archiv MČ Praha 4

Foto: archiv MČ Praha 4

Škola Jižní IV má na svém pozemku nádrž na zachytávání dešťové vody. Vybudovat ji nechal zřizovatel školy, městská část Praha 4. Podle starosty Prahy 4 Petra Štěpánka byly důvody pro stavbu jasné. „Kvůli obrovskému množství zpevněných povrchů a napřímených koryt dochází v krajině při srážkách k rychlému odtoku vody. Důsledkem jsou povodně a sucho. Každá kapka zadržené vody se počítá,“ popisuje. „Nádrž má několikery přínos. Během

srážek, hlavně přívalových, dochází k zadržení značného množství vody hned na začátku, což působí jako ochrana proti povodním. Voda je následně využívána k zavlažování trávníku, což za prvé šetří pitnou vodu, za druhé pomáhá vodu zasakovat a udržet v místech, kde napršela, za třetí v horku kropení vodou ochlazuje povrch i vzduch,“ pokračuje Petr Štěpánek.

Nápad využít nádrže na zachytávání dešťové vody u škol městské části měl

podle starosty místní radní pro životní prostředí Ondřej Růžička. Úřad následně nechal zpracovat projekt a uspěl se žádostí o dotaci z Operačního programu Životní prostředí. Finančně přispělo i hlavní město Praha. Celkové způsobilé výdaje přesáhly 600 tisíc korun, dotace z operačního programu byla více než půlmilionová. Výsledkem je vybudování nové nádrže na akumulaci dešťových vod pro jejich následné využití. Rezervoár o rozměrech 5,3 × 2,3 × 2,17 metru je napojen na vnější dešťové svody. Součástí projektu je i usazovací šachta a odtokové potrubí napojené na stávající kanalizaci.

Vodu spadlou z nebe pak škola používá na zalévání zeleně v areálu. Na Praze 4 přitom není jediná. „Ve školách je projekt populární. Učitelé jej mohou využít i při výuce v předmětech týkajících se koloběhu vody nebo ochrany životního prostředí. Rodiče i žáci jsou rádi, že vodu využíváme v horkých dnech pro ochlazení školního pozemku. Pokropení trávník je o několik desítek stupňů chladnější než sluncem rozpálený asfalt před školou,“ popisuje výhody projektu starosta Petr Štěpánek. ●

O MĚSTSKÉ ČÁSTI

Městská část Praha 4 je správní celek hlavního města České republiky tvořený – vyjma menších místních úprav – tradičním územím katastrálních obcí Nusle, Michle, Podolí, Braník, Hodkovičky a Krč a částí obce Lhotka, dále částí katastrálních území Záběhlic a několika domů na Vinohradech. Území této městské části představuje výseč mezi tokem Vltavy na západě a strouhou Botiče na severovýchodě. Všechny katastrální obce, které byly začleněny do správního celku městské části Praha 4, se do roku 1922 nacházely mimo hranice Prahy a tvořily zemědělské zázemí metropole. Prostor dnešní městské části Praha 4 byl již od mladší doby kamenné vyhledávaným místem k osídlení. Většina historiků a archeologů se domnívá, že tento prostor byl od počátku součástí území budoucího státu Přemyslovců. Zásadní význam měla zemská stezka vedoucí z Pražské kotliny přes Vyšehrad a pankráckou pláň, Krč, Libuš a Jesenici směrem na Jílové a k Bechyni.

Zdroj: www.praha4.cz

Foto: archiv SFŽP ČR

Bruntál: Zasakovací průleh

Společně s parkovištěm byl před budovou multifunkčního zařízení Petrin budován i zatravněný zasakovací průleh s rýhou. Díky němu dochází ke zpomalení a zasakování dešťových vod, rovněž zachytí hrubé nečistoty, splaveniny a další částice.

Název projektu: Vybudování zasakovacího průlehu s rýhou u parkoviště multifunkčního zařízení Petrin v Bruntále
Kraj: Moravskoslezský kraj
Okres: Bruntál
Příjemce podpory: město Bruntál

Celkové způsobilé výdaje
1 474 990 Kč
 Příspěvek EU
1 253 741 Kč

Krhová: Využití srážkových vod ve škole

Projekt řeší provedení potřebných zemních prací a realizace svodu vod ze západní části střechy Základní školy Krhová a svahu nad ní, dále pak založení a instalaci akumulční nádrže dešťových vod a provedení potřebného napojení pro následné využití vody ve školní budově.

Název projektu: Stavební úpravy, rekonstrukce ZTI a venkovních rozvodů ZŠ Krhová
Kraj: Zlínský
Okres: Vsetín
Příjemce podpory: obec Krhová

Celkové způsobilé výdaje
727 375 Kč
 Příspěvek EU
618 268 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Zašová: Stoková síť a nádrž

Dříve byla srážková voda ze střech a zpevněných ploch zaústěna do jednotné kanalizace. Nová stoková síť odvádí vodu do retenční nádrže o objemu 8,8 metru krychlových. Nadále bude využívána k zalévání zatravněných ploch v areálu kláštera.

Název projektu: Areál kláštera v Zašové – kanalizace pro odvod srážkových vod do retenční nádrže s přepadem do stávající vodní nádrže
Kraj: Zlínský
Okres: Vsetín
Příjemce podpory: obec Zašová

Celkové způsobilé výdaje
1 743 479 Kč
 Příspěvek EU
1 481 957 Kč

Lužice: Nádrže k zachycení a vsakování srážkové vody

V Lužici se rozhodli vybudovat retenční nádrže k zachycení a zasakování srážkové vody a s tím související dešťovou kanalizací. Nádrže pomohou k lepšímu hospodaření s dešťovou vodou v lokalitě.

Název projektu: Lužice, ul. Dvorní – dešťová kanalizace
Kraj: Jihomoravský
Okres: Hodonín
Příjemce podpory: obec Lužice

Celkové způsobilé výdaje
725 978 Kč
 Příspěvek EU
617 081 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Hlinsko: Retenční nádrž

V Hlinsku vybuvovali retenční nádrž o obsahu 867 metrů krychlových, která pomáhá chránit střed města, včetně historické části Betlém, před velkou vodou. Součástí projektu bylo i vybudování související dešťové kanalizace a výsadba zeleně.

Název projektu: Protipovodňové opatření města Hlinska
Kraj: Pardubický
Okres: Chrudim
Příjemce podpory: město Hlinsko

Celkové způsobilé výdaje
1 294 657 Kč
 Příspěvek EU
1 100 459 Kč

Průhonice: Výměna povrchů

Součástí projektu je výměna nepropustných povrchů za propustné, umožňující vsakování srážkových vod, dále pak vybudování dešťové kanalizace, zasakovacích pásů a drenážních potrubí pro odvod dešťových vod do podzemních nádrží s čerpáním do rozvodů závlahové vody.

Název projektu: Průhonice, rekonstrukce Květnového náměstí – hospodaření s dešťovou vodou a výměna povrchů
Kraj: Středočeský
Okres: Praha-západ
Příjemce podpory: obec Průhonice

Celkové způsobilé výdaje
13 965 065 Kč
 Příspěvek EU
8 379 039 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Kačice: Revitalizace vodní nádrže

Starý nepoužívaný mlýnský rybník s umělým náhonem, který je již delší dobu mimo svůj původní provoz, slouží jako občasná retenční částí okolních dešťových povrchových vod. Projekt řeší úpravu nádrže pro zlepšení retenční a vsaku vody z intravilánu obce.

Název projektu: Revitalizace vodní nádrže v obci Kačice
Kraj: Středočeský
Okres: Kladno
Příjemce podpory: obec Kačice

Celkové způsobilé výdaje
2 013 596 Kč
 Příspěvek EU
1 711 556 Kč

Krhová: Výměna povrchů

Projekt se zaměřuje na hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu obce na veřejném prostranství před budovou ZŠ Krhová. Konkrétně se jedná o obnovu obrusné vrstvy nepropustných zpevněných ploch na propustné zpevněné.

Název projektu: Veřejné prostranství před budovou ZŠ Krhová
Kraj: Zlínský
Okres: Vsetín
Příjemce podpory: obec Krhová

Celkové způsobilé výdaje
1 074 131 Kč
 Příspěvek EU
537 065 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

► ROZPÁLENÝM MĚSTŮM POMŮŽE CHYTŘE VYUŽÍVANÁ DEŠŤOVÁ VODA

Klimatická změna přináší výzvu pro města. V ulicích a budovách bude stále větší horko, města budou během léta stále hůře obyvatelná.

Foto: archiv SFZP ČR

Tepelné ostrovy

Urbanizované povrchy nemají schopnost přijímat sluneční záření upotřebit a přeměnit na chemickou či jinou energii, jak tomu je u vyšších rostlin. Mají též větší tendenci dopadající světelné a tepelné záření absorbovat. Ve městech tak vznikají takzvané tepelné ostrovy, místa, na kterých jsou teploty mnohem vyšší než v okolí. Působení tepelných ostrovů se v poslední době zvyšuje v důsledku probíhající klimatické změny, jejímiž projevy jsou vyšší teploty a delší období bez srážek. Pro člověka je tak pobyt ve městě stále náročnější a méně pohodlný.

Zdánlivým protikladem dlouhých období sucha a tepelných ostrovů jsou lokální záplavy z přívalových srážek. I to je problém přeměny přirozených povrchů na urbanizované. Lokální záplavy města sužují v netradičních obdobích a s nebyvalou vydatností. Za pár minut spadne na poměrně malá území tolik srážkové vody jako dříve za období dvou nebo tří měsíců.

Příkladem může být Kodaň. Během let 2010-2011 bylo město zasaženo třemi extrémními srážkami. Během největšího přívalového deště na město spadlo za dvě hodiny více než 150 milimetrů vody. Ztráty byly ohromné, město vyčíslolo přímé škody na

22 miliard korun, nepřímé a sociální škody na 16 miliard korun.

Nezbytný návrat vody

Společným jmenovatelem uvedených problémů je voda. I do urbanizované krajiny se musí vrátit přirozený vodní režim, který důsledky klimatické změny zmírní. Nápravná a adaptační opatření se proto musí soustředit na všechny složky vodního režimu (vsak, výpar, povrchový odtok) v kontextu specifických místních podmínek. Nejúčinnějším prostředkem k adaptaci měst je modrozelená infrastruktura (MZI), tedy jinak přírodě blízká opatření, která vrací vodnímu režimu jeho původní podobu. Úkolem modrozelené infrastruktury je srážkovou vodu bezpečně zadržovat, vsakovat do podzemí a volit vhodnou zeleň. Paralelně s tím je nutné co nejvíce využívat srážkovou vodu k provozu odvodňovaných nemovitostí, zejména k závlahám. K aplikaci MZI je nezbytné systematické koncepční plánování na komunální úrovni stejně jako jasná národní (nejenom) vodohospodářská politika pro trvalou udržitelnost a adaptaci na klimatickou změnu.

Adaptace na úrovni obcí

V současnosti si řada měst zpracovala strategie adaptace na změnu klimatu, ale k účinné adaptaci je potřeba se zaměřit zejména na aplikaci samotných adaptačních opatření.

Správnou cestou pro ně je v současnosti co nejrychlejší vytvoření územně plánovací dokumentace s integrovanými pravidly pro apli-

Plán adaptace prostřednictvím modrozelené infrastruktury (MZI) by měl mít tyto části:

1. Koncepce hospodaření s dešťovou vodou
2. Stanovení a vyhodnocení požadované míry bezpečnosti
3. Stavební standardy integrované s MZI
4. Metodická příručka pro aplikaci MZI
5. Adaptační indikátory MZI

kaci modrozelené infrastruktury, která budou na jejich katastru závazná a vymahatelná. Základem pro aplikaci principů MZI je správně vyhodnotit, jaké nejdůležitější ekosystémové služby očekáváme od městské zeleně a jak lze tyto služby podpořit provázáním městské zeleně s objekty decentrálního odvodnění.

Smyslem zavádění MZI není „pouze“ zajistit pohodlí obyvatel či zlepšit vzhled města. Jde hlavně o bezpečnost a zdraví jeho obyvatel. Základní podmínkou integrace MZI je zásadní přehodnocení priorit ve stavebnictví a provozování staveb. Je nutné se zbavit předstředků a stereotypů v architektuře a urbanismu, v dopravních stavbách a dopravě, v řešení inženýrských sítí i v samotném vodním hospodářství, přehodnotit pojem „komfort bydlení“ a změnit vztah k veřejnému prostoru. ●

Redakce časopisu Priorita ve spolupráci s doc. Ing. Davidem Stránským, Ph.D., a Ing. Jiřím Vítkem

Koncepce hospodaření s dešťovou vodou (HDV) přináší:

- snížení dopadů lokálních záplav, kdy na relativně malou urbanizovanou plochu spadne nárazově velké množství vody (jev, který změnu klimatu charakterizuje);
- zmenšení podílu čisté srážkové vody v jednotné kanalizaci, čímž se sníží počet přeplavů na odlehčovacích komorách;
- snížení podílu zředěné odpadní vody v povrchových tocích – sníží se tím četnost hydraulických a látkových šoků, které řeky a potoky při přívalových srážkách dostávají;
- zvýšení dotace podzemních vod;
- zvýšení vlhkosti ovzduší v zástavbě, která město ochlazuje při vlnách veder (jev, který změnu klimatu charakterizuje).

V rámci tvorby koncepce se dokonale zmapují možnosti aplikace HDV ve stávající zástavbě a to, jaký to bude mít vliv na kapacitu stokové sítě, čistotu povrchových toků, které jím protékají, a režim podzemních vod.

NENECHTE TO PLAVAT

Hospodaření s dešťovou vodou přinese vaší obci lepší klima, menší rizika a úspory.

Velké množství dešťové vody končí v kanalizaci, která ji odvádí rychle pryč z krajiny. Probíhající klimatická změna přináší více krátkodobých intenzivních srážek mezi delšími obdobími sucha. Voda tak mizí velmi rychle. Pro člověka to znamená vyšší teploty, kvalita bydlení v zastavěných oblastech se kvůli horku výrazně snižuje. Voda působí škody při bleskových povodních, protože krajina ji není schopna dostatečně zadržet a absorbovat. Proto je nezbytné dešťovou vodu zadržovat na místě, kde spadne.

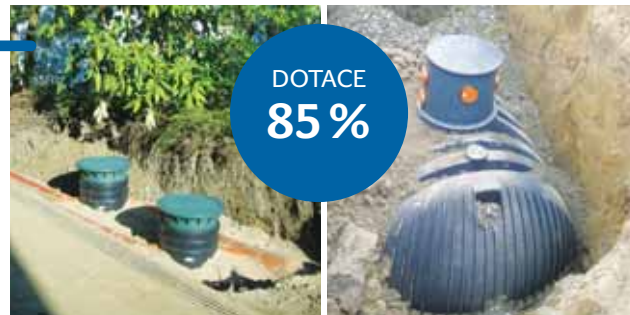
Podporujeme celou řadu projektů, které podpoří lepší využívání dešťové vody a umožní eliminovat riziko povodní. Jaká to jsou, vám přiblíží tato speciální příloha. **Využijte dotace**, které vám zaplatí až 85 % nákladů projektu na hospodaření s dešťovou vodou.

Obce mohou čerpat dotace z Operačního programu Životní prostředí. V prioritní ose 1 je aktuálně otevřena výzva číslo 119, ve které je k dispozici miliarda korun. Další peníze jsou připraveny v prioritní ose 4, konkrétně ve výzvách číslo 131 a 132.

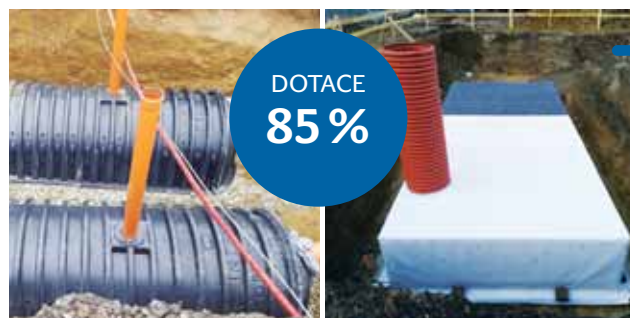
PŘEHLED PODPOROVANÝCH OPATŘENÍ

Podzemní nádrže

Svedte dešťovou vodu do podzemních nádrží. Dá se následně používat na zalévání zeleně a splachování toalet nebo pro ni najdete další využití. Přívalové deště jsou krátké a intenzivní, díky nádrži se dá s vodou lépe hospodařit.

DOTACE
85 %

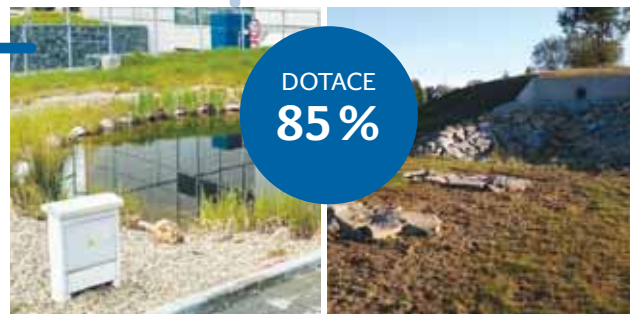
DOTACE
85 %

Podzemní vsakovací zařízení

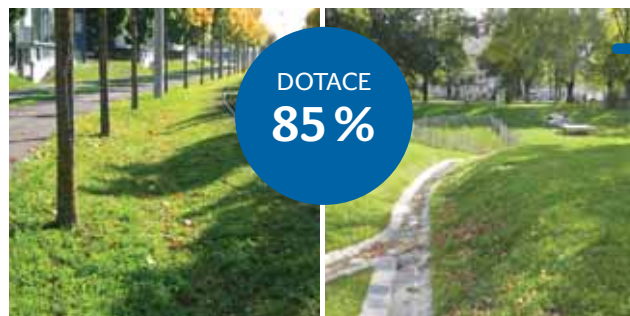
Umožňuje svést vodu do speciálního podzemního zařízení. Srážky se tak vsáknou na místě, čímž zlepšují vodní režim a hladinu spodní vody místo toho, aby otekly pryč z místa.

Retenční nádrže

Pomáhají zadržet dešťovou vodu na místě, kde spadla. Nezmití tak rovnou v kanálu nebo polích za obcí, ale má blahodárný vliv na okolí. Vodní plocha přispívá k lepšímu životu člověka a pomáhá okolní přírodě.

DOTACE
85 %

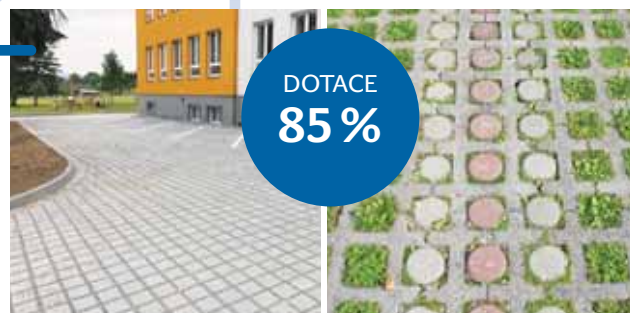
DOTACE
85 %

Zasakovací pásy a průlehy

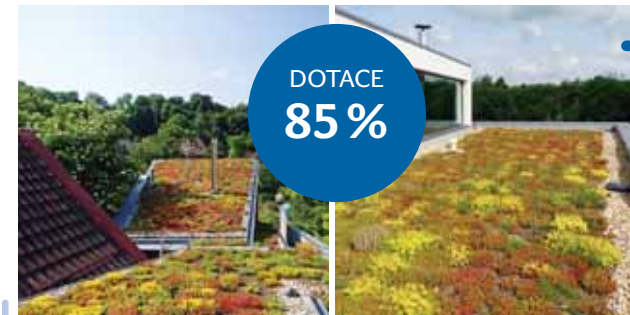
Mají za úkol důležitou věc. Vodu z pevných povrchů, pokud je do nich svedena, nepošlou hned pryč do nejbližšího koryta řeky, ale udrží ji na místě. Následně se voda vsáknou, čímž se pomůže spodní vodě.

Výměna nepropustných povrchů za propustné

Nepropustných povrchů je kolem nás spousta. Voda z nich rychle odtéká a musí se řešit kam. Slunce je rozpaluje. Typickým příkladem jsou parkoviště, ale patří sem i další zpevněné plochy. Řešením je výměna za propustné nebo polopropustné povrchy, které umožní vodě se vsáknout na místě.

DOTACE
85 %

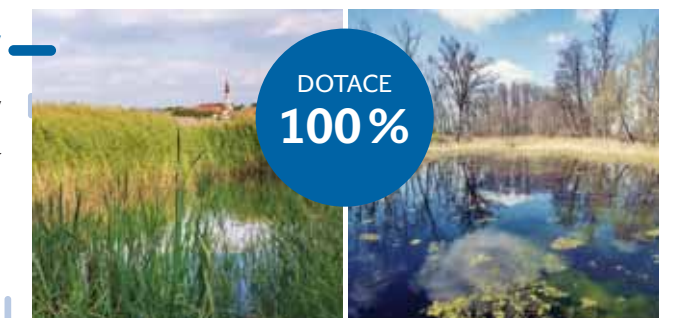
DOTACE
85 %

Zelené střechy

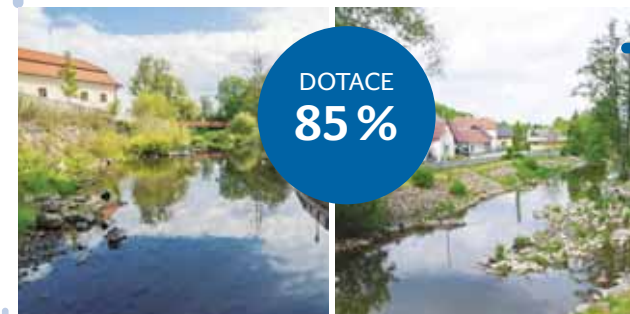
Ideální řešení nejen do městské zástavby. Zelené střechy dobře izolují a zadržují vodu. V době veder se střecha nerozpálí, naopak snižuje teplotu v budově i v okolí. V neposlední řadě přispívají zelené střechy k biodiverzitě.

Tůně a mokřady

Vodní přírodní plochy udržují vodu v krajině a snižují dopady sucha na okolí. Přirozenou cestou pomáhají vodnímu režimu. Poskytují útočiště živočichům a rostlinám. Často se stávají ozdobou krajiny a cílem vycházek.

DOTACE
100 %

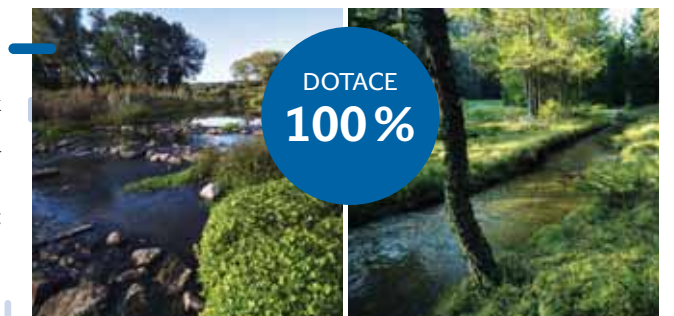
DOTACE
85 %

Zvýšení retenčního potenciálu vodních toků

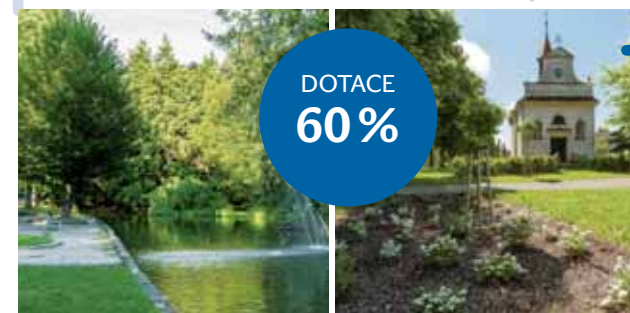
Pokud se vodní tok klikatí krajinou v přirozeném korytu, má mnohem větší schopnost zadržet vodu v místě a přispět tak k lepšímu lokálnímu klimatu. Voda tak rychle neodtéká pryč, což má blahodárný dopad na okolí i spodní vodu.

Revitalizace vodních toků

Technicky upravená koryta potoků a řek urychlují odtok vody z krajiny. Návrat koryt do přírodně blízkého stavu zlepšuje vodní režim, členitý a přirozeně mělký tok má menší průtočnost. Cílem je obnovení bohatého života v okolí, podpora přirozeného rozlivu do nezastavěných niv a možnost přirozeného vývoje koryta.

DOTACE
100 %

DOTACE
60 %

Zakládání obecní zeleně včetně vodních prvků

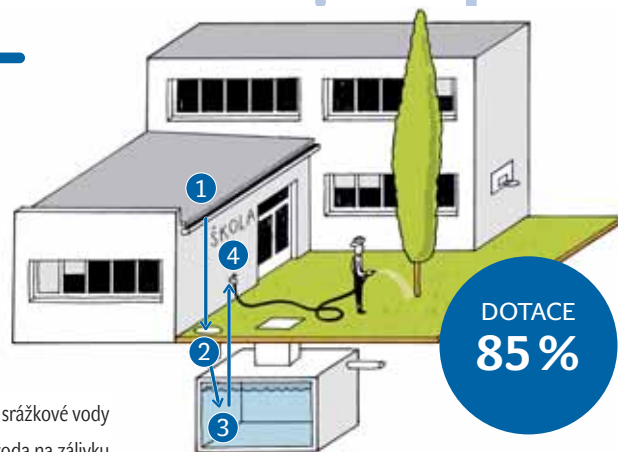
Zeleň pomáhá udržet snesitelnou teplotu v lidských sídlech. Teplotní rozdíly mezi zastavěnými plochami bez zeleně a těmi se stromy, keři či trávou jsou obrovské. Zeleň má nezastupitelnou roli v kvalitě života člověka v obcích.

PŘEHLED PODPOROVANÝCH OPATŘENÍ

Akumulace srážkové vody pro závlivku veřejné zeleně

- Min. způsobilé výdaje na žádost: 200 tis. Kč
- Pro veřejné budovy (nemocnice, úřady, školy apod.) a veřejné zpevněné plochy
- Pro veřejné subjekty a nestátní neziskové organizace
- Pro území se stávající zástavbou z převážné části nekomerčního (nepodnikatelského) charakteru
- Pokud budou splněny všechny legislativní náležitosti, lze využít i k jiným účelům, např. technologickým či ke splachování toalet

- 1 zachytávání srážkové vody
- 2 filtrace srážkové vody
- 3 akumulace srážkové vody
- 4 voda na závlivku

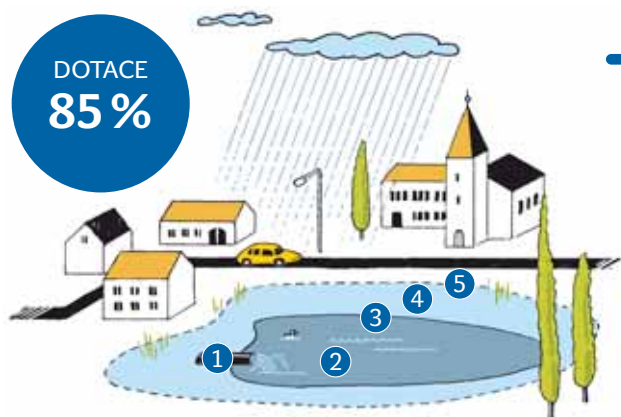

DOTACE
85 %

Výstavba a oprava nádrží za účelem zachycení srážkové vody

- Min. způsobilé výdaje na žádost: 200 tis. Kč
- Nutnost napájení nádrže srážkovou vodou z intravilánu obce
- Nutnost osazení nádrže bezpečnostním přelivem
- Nutnost předčištění přitékající vody před vtokem do nádrže
- Pro veřejné subjekty a nestátní neziskové organizace

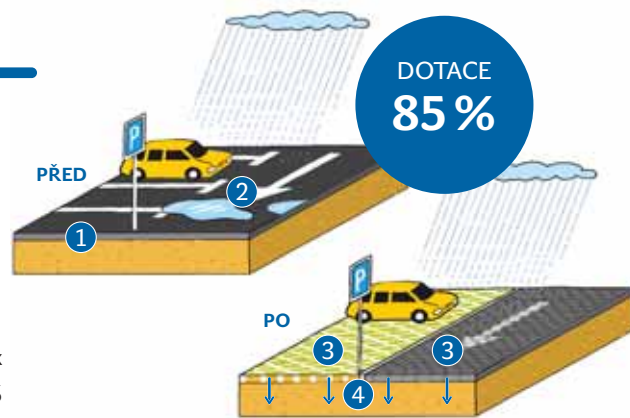
- 1 přítok srážkové vody
- 2 akumulační prostor, max. 50 % objemu nádrže
- 3 stálá vodní hladina
- 4 volný retenční prostor, min. 50 % objemu nádrže
- 5 maximální vodní hladina

Výměna nepropustných povrchů za propustné

- Min. způsobilé výdaje na žádost: 200 tis. Kč
- Na veřejných plochách a prostranstvích
- Pro veřejné subjekty a nestátní neziskové organizace
- Podpora možná i v rámci projektů celkové úpravy řešeného prostranství

- 1 nepropustný povrch
- 2 odtok dešťové vody po povrchu 100 %, žádný vsak
- 3 propustný povrch
- 4 vsak dešťové vody min. 50 %

ZEPTEJTE SE, PORADÍME VÁM

Nevíte si rady, zda váš projekt může získat finanční podporu? Využijte naši bezplatnou informační linku nebo nám zašlete dotaz e-mailem. Ve všech krajských městech můžete navíc využít osobních konzultací na krajských pracovištích Státního fondu životního prostředí ČR.

Zelená linka 800 260 500, dotazy@sfzp.cz

www.sfpz.cz / www.opzp.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

ROZHOVOR

STRÁNSKÝ: PROPOJENÍM SRÁŽKOVÉ VODY A ZELENĚ ZÍSKÁ MĚSTO LEVNOU KLIMATIZACI

Doc. Ing. David Stránský, Ph.D., se dlouhodobě vědecky zabývá problematikou hospodaření s dešťovými vodami nejen ve městech a dalšími odbornými aspekty ekologického inženýrství. Pracuje na ČVUT, je předsedou Asociace pro vodu. **V rozhovoru jsme se ptali zejména na využívání srážkové vody z pozice obcí.**

Zadržování srážek a jejich využívání není v Česku zatím zcela běžnou praxí. Jak se daří českým obcím hospodařit s dešťovou vodou?

Máte pravdu, běžná praxe to zatím není, byť si myslím, že společnost již potřebu zadržování a využívání srážek v urbanizovaných územích v obecné rovině vzala na vědomí a chápe ji jako nezbytnost. Nicméně od záměru k realizaci je často dost daleko. Obce zpravidla neumějí řešit překážky, jakými jsou například konflikty objektů přírodě blízkého hospodaření se srážkovou vodou s inženýrskými sítěmi a dopravní infrastrukturou, otázky správy a provozu těchto objektů či to, jak vymáhat typ a parametry objektů, které budou na základě smluv obci předány nebo prodány. Obce se často nechají odradit prvním argumentem, že hospodařit se srážkovou vodou v konkrétním území (veřejném prostoru) nelze, místo aby hledaly cestu, jak překážky odstranit. Z vlastní zkušenosti vím, že hospodaření se srážkovou vodou lze uplatnit téměř ve všech případech.

Trochu jiná situace je u nových budov a staveb, tam si myslím, že jsme se již do značné míry naučili, jak je odvodnit v souladu s principy přírodě blízkého hospodaření se srážkovou vodou. Ale takových budov je stále málo na to, aby razantně změnilo stávající vodní režim obcí, který je zpravidla založen na rychlém odvedení srážkové vody mimo jejich území.

Proč by měly samosprávy hospodaření s dešťovou vodou řešit? Jaké výhody jim může přinést a je možné mezi ně počítat i ekonomickou výhodnost?

Těch výhod je celá řada a týkají se snižování vlivu urbanizace (změna mikroklimatu, snížení vsaku, přetížení kapacit kanalizační a menších městských toků, znečištění povrchových vod), adaptace na projevy klimatické změny (tepelné ostrovy, dlouhá období sucha, intenzivnější přívalem srážky) a v důsledku toho i zvýšení kvality života. Ale samozřejmě podstatná – a někdy bohužel i určující – je i ekonomická výhodnost. Můžeme ji vidět ve dvou rovinách.

První je úspora platby za odvádění srážkových vod z veřejných budov do kanalizace, která je počítána z výměry nepropustných ploch a dešťového úhrnu. Například větší školní areály, úřady či nemocnice platí ročně

Foto: archiv SFZP ČR

skou klimatizací. Ale to není všechno: snižuje se prašnost prostředí, zvyšuje se vlhkost vzduchu, snižuje se objem rychlého odtoku do kanalizace, čímž se snižuje riziko jejího přetížení a zaplavení sklepů či městských povrchů. Neměli bychom zapomínat ani na vodní toky, kam jsou srážkové vody nárazově zaústěny z kanalizací, čímž způsobují erozi a ohrožují vodní společenstva. A myslím, že většina z nás též ocení více (modro)zelené městské prostředí z hlediska estetiky a pohody.

Pokud bude mít například vedení menší obce zájem začít s využíváním dešťovky, kde by mělo začít? Jaké má udělat první kroky?

Obec by měla začít uvažovat a konat paralelně ve dvou rovinách. Tou první je zahrnutí hospodaření se srážkovou vodou do svého územního plánování tak, aby systematický rozvoj modrozelené infrastruktury byl jednou z klíčových podmínek dalšího rozvoje obce. Stát by měl v tomto ohledu poskytnout obcím legislativní a metodickou podporu.

Druhou rovinou je vytípení konkrétních staveb ve vlastnictví obce, jejichž srážkové vody lze odpojit od kanalizace či jiného systému odvodnění a zadržet je v území. Pokud obec požádá na odpojení srážkových vod z těchto staveb o dotaci, může vedle nesporného environmentálního a adaptačního přínosu také ušetřit významné finanční prostředky, které za odvádění srážkových vod z těchto staveb dnes platí. V tomto ohledu mohou obce jednat okamžitě.

Jsou nějaké příklady dobré praxe realizované v Česku, ze kterých je možné čerpat inspiraci?

Příkladem dobré praxe je v Česku stále více. Pokud jde o konkrétní stavby, napadá mne Otevřená zahrada v Brně, areál LIKO-S u Slavkova, nové administrativní budovy v Karlíně, NH Collections v Olomouci a další. Mapu dobrých příkladů lze nalézt na stránkách projektu Počítáme s vodou. Poněkud horší situace je s příklady celých čtvrtí řešených pomocí principů přírodě blízkého hospodaření s dešťovou vodou. Nicméně i zde bychom u nás našli příklady, byť jako vzorovou realizaci zpravidla uvádím solarCity v rakouském Linci. ●

Jak může práce se srážkovými vodami pomoci obcím vyrovnat se s klimatickou změnou?

Zadržování srážkových vod v území a jejich propojení se zelení (pomocí tzv. modrozelené infrastruktury) je jedno z nejdůležitějších adaptačních opatření na projevy změny klimatu. Tím, že propojíme srážkovou vodu s městskou zelení, vytvoříme přirozenou a levnou měst-

Pro zájemce o dotace z Operačního programu Životní prostředí je na Call centru SFŽP ČR zřízena bezplatná Zelená linka 800 260 500.

Profesionálně vyškolení pracovníci rádi žadatelům při řešení možných nejasností ohledně zpracování a podávání žádostí. Na níže uvedené otázky odpovídala vedoucí oddělení Call centra SFŽP ČR Jana Tlustá a Elena Bočevová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

ČISTOTA VODY

KVALITA OVZDUŠÍ

ZPRACOVÁNÍ ODPADU

OCHRANA PŘÍRODY

ENERGETICKÉ ÚSPORY

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.3

Náš dotaz se týká způsobilých stavebních nákladů v rámci výzvy 119, Dešťovka pro obce. V pravidlech pro žadatele jsme nenalezli jednoznačnou odpověď na to, které stavební výdaje na vybudování retenční nádrže jsou způsobilé (v pravidlech se hovoří o přípojném potrubí a vystrojení např. čerpadlem). Je způsobilým výdajem vybudování vlastní retenční nádrže včetně zemních prací, pokud budou tyto výdaje oceněny katalogy URS nebo RTS atd.?

Obecně jsou v OPŽP způsobilé všechny výdaje, které přímo souvisí s realizací akce a s dosažením požadovaných výsledků projektu, blíže viz speciální kapitola v textu Pravidel pro žadatele a příjemce podpory (tzv. PržPaP) s názvem B.2, Pravidla způsobilosti pro některé druhy výdajů. Přímou v informacích ke SC 1.3 je doplnění, že za způsobilé výdaje v rámci aktivity 1.3.2 lze u akumulčních nádrží uznat také vystrojení nádrže a přírodní potrubí, v případě opětovného využití srážkové vody (např. splachování) také zdravotně technické instalace v objektech. Toto je tedy již jen popisem upřesnění přímo k dotčenému SC a podporovaným aktivitám, nicméně též vlastní pořízení a instalace nádrže budov v souvislosti s celkovou realizací akce způsobilé. Aktuálně lze pak projekty tzv. velké Dešťovky řešit ve výzvě číslo 119, jež je od února otevřena pro příjem žádostí. Podrobný výčet nabídky programu OPŽP, jednotlivých specifických cílů a aktivit najdou zájemci v textu PržPaP (zveřejněném na adrese www.opzp.cz v sekci Dokumenty).

Obraťte se na vás kvůli nesrovnalosti ve výzvě 119. V textu výzvy a PržPaP je uvedeno, že v případě výměny nepropustných povrchů za propustné je výše dotace 30 procent celkových způsobilých výdajů, ovšem v informačním letáku „Využití dešťové vody v obcích“ je u tohoto opatření napsána výše dotace 85 procent CZV. Mohu tedy poprosit o upřesnění, jak to s výší dotace je?

Ano, informace někdy mohou být trochu nejasné. Určení výše podpory dle

textu Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020 (PržPaP) je každopádně následující: max. 85 procent celkových způsobilých výdajů u všech podporovaných aktivit s výjimkou budování propustných zpevněných povrchů, kde bude podpora poskytována ve výši max. 30 procent celkových způsobilých výdajů, a odstranění sedimentů, kde bude podpora poskytována ve výši max. 40 procent celkových způsobilých výdajů. Takže je rozdíl, zda se jedná o výměnu, či budování nových povrchů. Aby byla věc zcela zřejmá: výše dotace na úpravy povrchů je s ohledem na celkové způsobilé výdaje stanovena následovně:

- výměna původních: 85 procent,
- budování nových: 30 procent.

Blíží informace o výši podpory (dotace) jsou uvedeny v platné verzi PržPaP, viz dokument na adrese www.opzp.cz v sekci Dokumenty.

Dotaz k výzvě č. 119: Obec by v rámci projektu ráda zajistila cca 100 ks malých (cca 5 m³) podzemních retenčních nádrží na vodu a distribuovala je mezi stejný počet domácností k zachycování srážkových vod na dvorech/zahradách občanů. Nositelem projektu by byla obec, monitorovací indikátory by pak tvořily součty parametrů těchto jednotlivých retenčních podzemních nádrží (podobně jako u pořízení malých domácích kompostáren). Bylo by to možné?

Ne, popsany projekt nebude podpořitelný. Příznivější odpověď nelze poskytnout. Pokusím se o podrobnější objasnění věci:

- Aktuální nabídka tzv. velké Dešťovky míří na veřejné subjekty, kdy jsou akumulční podzemní nádrže na zachytávání srážkových vod a jejich opětovné využití (např. na zálivku či splachování WC) instalovány pouze ve veřejných budovách a mají tomuto účelu odpovídající objem. Do takových nádob může být sváděna voda z veřejného prostranství, tedy nejen z dotčené budovy, ale také z další zástavby zahrnující nekomerční využití.

- Podobný model, jako je využíván v prioritní ose 3 v projektech předcházení vzniku odpadů, kdy jsou podpořitelné domácnosti kompostéry pořizované například obcemi k jednotlivým rodinným či bytovým domům, není v uvedeném SC 1.3 plánován.

- Výše uvedené podmínky „velké Dešťovky“ souvisí také s tím, že pro vlastní majitele rodinných či bytových domů je k dispozici samostatný dotační program Dešťovka, financovaný z národních zdrojů, viz www.dotacedestovka.cz – zájemci tedy pro takové účely mohou dotaci získat. Nabídka je nyní dosti vstřícná (dotačně lze podpořit i starší nádrže, u realizací po 1. říjnu 2018 není třeba řešit tzv. suché oblasti atd.).

- Obec se může zapojit do motivace občanů k rozumnému hospodaření s vodou například ve smyslu osvěty, informační podpory apod. Fond pak může dle zájmu pomoci například s účastí svého odborníka na semináři.

Kompletní informace k projektům zaměřeným na specifický cíl 1.3, zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami, jsou v rámci Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020 (PržPaP) k dispozici v kapitole B.6.1.3. Více viz tento dokument na webu www.opzp.cz v sekci Dokumenty.

Prioritní osa 2, specifický cíl 2.1

Doma se chystáme na výměnu starého kotle. Zajímá mě, jestli i tentokrát půjde získat dotaci na nový kombinovaný kotel. Jde o kotel moderní, má splňovat požadované emise apod. Můžete mi sdělit bližší podmínky kotlíkových dotací a také mě odkázat na seznam schválených kotlů, abychom se ujistili, že tam ten námi vybraný je?

Obecně platí, že tzv. kotlíkové dotace míří výhradně na výměnu kotlů na tuhá paliva, které nedosahují parametrů emisní

třídy 3. V předchozích výzvách bylo možné čerpat dotace na kotle kombinované, tedy s možností využít tuhých paliv v podobě dřeva či uhlí. Avšak k nyní vyhlášené výzvě kotlíkových dotací s číslem 117 v rámci programu OPŽP byla zveřejněna zásadní informace, že již nebude možné podporovat zdroje využívající uhlí. Podporovány budou tedy jen následující typy (informace je včetně uvedení možné výše dotace):

- tepelné čerpadlo: až 80 procent způsobilých výdajů, nejvýše 120 000 Kč,
- kotel na biomasu (samočinná dodávka paliva): až 80 procent způsobilých výdajů, nejvýše 120 000 Kč,
- kotel na biomasu (ručně dodávka paliva): až 80 procent způsobilých výdajů, nejvýše 100 000 Kč,
- plynový kondenzační kotel: až 75 procent způsobilých výdajů, nejvýše 95 000 Kč.

Pro úplnost upozorňuji, že výzva 117 je určena jednotlivým krajům, nikoliv fyzickým osobám. Teprve zhruba v období květen až září tohoto roku by mohly krajské úřady (KÚ) vyhlásit vlastní výzvu pro rodinné domy umístěné na území kraje. Konkrétní načasování a detailní podmínky výzev pak budou plně v kompetenci krajů. Základní informace tedy najdete na webu KÚ, případně na kraje zveřejněných kontaktech k tomuto typu dotace.

Doposud zveřejněné základní informace jsou k dispozici na adrese svt.sfzp.cz, zde ve výběru zatrhnete „Kotlíkové dotace – 3. kolo (117. výzva OPŽP od 2019)“. S ohledem na výše uvedené lze sdělit, že vámi vybraný kombinovaný kotel, který by byl určen i pro spalování uhlí, podmínky aktuální výzvy nespĺňuje. Jestliže tedy ještě máte čas na změnu výběru, doporučuji vám vybrat si kotel jiný, například výhradně na dřevo či biomasu. Programem podporované výroby (nové zdroje tepla pro rodinné domy) můžete vyhledávat v seznamu, který je průběžně doplňován, viz web svt.sfzp.cz, zde seznam pro Kotlíkové dotace – 3. kolo (117. výzva OPŽP od 2019). Další podmínky a upřesnění přinese krajská výzva, vámi plánovanou akci tak budete moci konzultovat s odborníky na krajském úřadě.

Prioritní osa 4

Je nějakým způsobem omezen chov ryb v rybníku vybudovaném v rámci dotace z OPŽP (PO 4)? Rybník se nenachází v chráněném území.

V rámci OPŽP je možno financovat jak výstavbu nových, tak odbahnění a opravu technických objektů stávajících malých vodních nádrží (MVN). Výše podpory na obnovu MVN je 60 procent; jenom v případě, že by se MVN nacházela většinou plochou v ZCHÚ, lokalitách soustavy Natura 2000 nebo biocentru ÚSES (dokládá se územním plánem), je výše podpory na její obnovu 90 procent. Vodní nádrže nesmí být využí-

vány k intenzivnímu chovu ryb či k chovu drůbeže. Nesmí se zde hnojit, krmit a využívat biocidy, a to po celou dobu udržitelnosti projektu, což je deset let. MVN musí být udržována v příznivých ekologických poměrech s omezením výskytu invazních druhů, nelze nasazovat nepůvodní druhy ryb (např. amur bílý, pstruh duhový, siven americký, karas stříbřitý, sumec americký, tolstolobik bílý a tolstolobec pestrý). Z hlediska ekosystémové diverzity je optimální polykulturní obsádka s dostatečným množstvím dravých ryb (candát, štika) pro redukci nežádoucích rybích druhů, kterými jsou střevlička východní či karas stříbřitý. Doporučená obsádka se obvykle skládá z mladších věkových kategorií lina nebo generačního lina, případně kapra, nebo z obou druhů v kombinaci. V prvních dvou letech může být v některých případech nařizeno, aby byla nádrž bez rybního společenství, především kvůli vytvoření stabilní vegetace. Ve třetím roce již lze nasadit obsádku vedoucí k optimálnímu cílovému stavu ekosystému. Vzhledem k tomu, že rybníky se nacházejí v různých oblastech, nelze vytvořit jednotné omezení a pro každý rybník ho stanovuje odborný pracovník AOPK ČR. Rybí obsádka se stanovuje zpravidla při schvalování žádosti jako součást dokumentu závazné podmínky AOPK ČR k RoPD. V případě, že žadatel s rybníkem podniká, dostane dotaci v režimu veřejné podpory (de minimis) a může na rybníce provádět nanejvýš extenzivní chov ryb. Rybí obsádku si v tom případě stanoví sám a předloží ji ke schválení AOPK ČR před ukončením akce.

Zamýšlíme podat projekt na financování obnovy zeleně v rámci PO 4. Po seznámení se s přílohou náklady obvyklých opatření MŽP nám není jasné, jak se bude náš projekt hodnotit: zda dle položek pro individuální opatření, nebo jako stromořadí a remízy, či jako zeleň v sídle.

Projekty se posuzují dle skutečné plochy realizace zamýšlených opatření. Celkovou plochu ovlivněnou realizací určuje projektant a musí být součástí projektové dokumentace. Pokud je součet ploch, na kterých probíhá realizace zeleně, větší než 1 500 m², projekt se posuzuje dle položek uvedených v rámci bloku I, Agregované položky pro plochu nad 1 500 m². Při menší celkové ploše se nákladovost posuzuje podle položek pro individuální opatření. U liniových výsadeb se místo plochy uvažuje délka stromořadí s hranicí 100 m. Liniové prvky, které jsou v součtu delší než 100 m, jsou posuzovány dle bloku I, Agregované položky, v ostatních případech dle položek pro individuální výsadby dřevin. Položka pro zeleň v sídle je pro posuzování nákladovosti projektů především v rámci SC 4.4, Revitalizace funkcí ploch a prvků sídelní zeleně, a neslouží pro stromořadí či plochy mimo sídlo. Proto záleží na tom, jak plošně rozsáhlý projekt plánujete realizovat a kde se zeleň skutečně nachází.

Prioritní osa 5, specifický cíl 5.2

Již několik let připravuji pro naše město plány na novou budovu, která by měla mít širší využití (sloužit jak knihovně a MÚ, tak ZUŠ). Mohl bych se poradit, zda je možné získat podporu SFŽP na stavbu, která bude v pasivním standardu, doplněnou o místní obnovitelné zdroje (fotovoltaika a větrná turbína), čištění vody na místě apod.? Proti stávajícím velmi nevhodným budovám půjde o významnou úsporu, zároveň ovšem nemá smysl snažit se rekonstruovat stávající budovy města, protože jde o montované TESCO domy ze sedmdesátých let, které technicky ani prostorově neodpovídají požadavkům na plánovaný provoz.

Ano, popsany postup by měl být možný. K takovým účelům lze využít nabídky programu OPŽP, konkrétně specifického cíle 5.2. Uvedený SC je zaměřen výhradně na výstavbu nových veřejných budov. Pokud tedy vznikne nová budova, která splní požadované technické parametry a bude současně ve vlastnictví veřejného subjektu, je dotace reálná. K tomuto SC je aktuálně k dispozici výzva číslo 61, která má být pro příjem žádostí otevřena až do 31. října 2019. Více k podmínkám SC 5.2 najdete v textu PržPaP, zejména v kapitole B.6.5.2. Obecně musí všechny předkládané projekty splňovat všechny relevantní podmínky programu a výzvy, v níž je žádost podávána. Podrobněji tak viz text Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020.

Obecné informace

V souvislosti s realizovaným projektem k žádosti v OPŽP bychom se chtěli zeptat, zda je v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory definován typ účtu, ze kterého mohou či mají být v rámci projektu provedeny platby dodavatelům. Jde nám o to, zda je dodavatelé podporového zařízení možno uhradit fakturovanou částku z běžného bankovního účtu (např. u České spořitelny), nebo zda musí být úhrada provedena z účtu České národní banky?

V této věci omezení není, ani text Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020 (PržPaP) takovou situaci nezmiňuje, využití účtů k platbám tedy neomezuje. V zásadě platí, že podle rozpočtových pravidel nesmí vybrané subjekty (tedy ani obce) přijmout dotaci na jiný účet než na účet v ČNB. Platit faktury v rámci projektů souvisejících se žádostmi o dotace v OPŽP však mohou příjemci i z jiných, tedy komerčních účtů. K takovému využití je ale třeba mít dotčený účet vyplněný již v rámci podání žádosti o dotaci v MS a následně překontrolovaný ze strany finančního manažera na žádosti. Jestliže jste svůj komerční účet do žádosti nahlásili, budete z něj moci úhradu provést, nebude to problém. Více viz text PržPaP (ke stažení na adrese www.opzp.cz v sekci Dokumenty – Obecně závazné dokumenty – Pravidla pro žadatele a příjemce). ●

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

Priorita přináší stručný přehled aktuálních výzev. Jejich kompletní znění včetně všech podporovaných aktivit naleznete na stránkách programu www.opzp.cz.

<p>Soustava Natura 2000</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 6. 1. 2020</p> <p>Alokace: 250 000 000 Kč</p>	<p>31. výzva nabízí krajům peníze na dokončení implementace, plánování a zajištění péče o lokality soustavy Natura 2000. Mezi podporovaná opatření patří mimo jiné projekty zaměřené na péči o bezlesí, o lesní společenstva, péči o vodní útvary a mokřadní biotopy v územích národního významu, péči o dřeviny mimo les a další druhy péče. K dalším podporovaným aktivitám patří opatření k usměrňování návštěvníků: dřevěné/povalové chodníky, úprava povrchů cest, lávky, zábradlí, schody, žebříky apod. Podporu mohou získat i projekty budování či obnovy prvků pro interpretaci chráněných území: informační panely, naučné stezky, návštěvnícká střediska.</p>	<p>Zlepšení kvality prostředí v sídlech</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 2. 1. 2020</p> <p>Alokace: 119 000 000 Kč</p>	<p>115. výzva podporuje revitalizaci funkčních ploch a prvků sídelní zeleně. Smyslem dotační podpory je posílení biodiverzity a ekosystémových funkcí znehodnocených ekosystémů v sídlech. Žadatelé mohou čerpat peníze na pořízení či aktualizace studií systému sídelní zeleně s následnou realizací opatření, na zakládání/obnovu funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně (vč. vodních prvků a ploch). Typově sem patří parky, zahrady, sady, stromořadí a další prvky. Dotace se vztahují i na zakládání doprovodných vodních prvků a ploch přírodně blízkého charakteru. Žadatelé mohou být obce, kraje a mnohé další organizace různého typu.</p>
<p>Přirozené funkce krajiny</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 2. 1. 2020</p> <p>Alokace: 30 000 000 Kč</p>	<p>52. výzva podporuje projekty na posílení přirozených funkcí krajiny. Výzva je zaměřena na tvorbu plánů územních systémů ekologické stability (ÚSES), které jsou jedním z podkladů pro zpracování územně plánovací dokumentace obcí a podkladem pro realizaci skladebných prvků ÚSES, dále pro provádění pozemkových úprav, pro lesní hospodářské plány a vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny. Dotaci lze získat na zpracování plánu ÚSES (včetně aktualizace stávajícího plánu). Žádosti mohou podávat pouze obce s rozšířenou působností. Plán ÚSES musí být zpracován dle metodiky vymezení územního systému ekologické stability.</p>	<p>Kanalizace a retenční nádrže</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 31. 7. 2019</p> <p>Alokace: 1,25 miliardy korun</p>	<p>116. výzva podporuje výstavbu kanalizace a retenčních nádrží za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci. Žádost je možné podat jen na velký projekt a aktivity, které mají ze strany iniciativy JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) k dispozici kladnou Action Completion Note, ta je povinnou přílohou žádosti.</p>
<p>Budovy v pasivním energetickém standardu</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019</p> <p>Alokace: 500 000 000 Kč</p>	<p>61. výzva podporuje výstavbu nových veřejných budov v pasivním energetickém standardu. Výzva je průběžná (nesoutěžní) s jednokolovým modelem hodnocení žádostí. Žadatelé o dotace mohou nově získat až 30 procent ze způsobilých výdajů na stavbu veřejných budov v pasivním standardu. Mezi oprávněné žadatele v prioritní ose 5 byly zařazeny obchodní společnosti stoprocentně vlastněné veřejným subjektem. Mezi povinné indikátory patří v rámci výzvy odhadované roční snížení emisí skleníkových plynů. Oprávněnými žadateli o dotaci jsou kraje, obce a města, svazky obcí, organizační složky státu, příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce, veřejnoprávní instituce nebo vysoké školy a školská zařízení.</p>	<p>Kotlíkové dotace</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 29. 3. 2019</p> <p>Alokace: 3,75 miliardy</p>	<p>117. výzva poskytuje finanční podporu na výměnu zdrojů tepla na pevná paliva v rodinných domech. Podpora bude poskytována prostřednictvím projektů jednotlivých krajů, které budou příjemci dotace. V jejich gesci bude finanční prostředky dále přidělovat konečným uživatelům – fyzickým osobám. Dotaci je možné použít na výměnu kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním za tepelné čerpadlo, kotel na biomasu nebo plynový kondenzační kotel.</p>
<p>Posílit biodiverzitu</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 6. 1. 2020</p> <p>Alokace: 40 000 000 Kč</p>	<p>110. výzva Cílem je zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb. Do typu podporovaných projektů a aktivit patří předcházení, minimalizace a náprava škod na majetku způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím Operačního programu Rybářství. Podporuje realizaci opatření na zajištění prevence a zmírnění přímých škod způsobených níže vyjmenovanými chráněnými druhy na zemědělských kulturách a hospodářských zvířatech. Podporována budou pouze opatření, která jsou předmětem notifikace u Evropské komise, tedy realizace opatření na zajištění prevence škod způsobených zvláště chráněnými druhy, jako je vlk, rys, medvěd a ještáb. Oprávněnými příjemci podpory jsou fyzické osoby podnikající a podnikatelské subjekty působící v oblasti zemědělské prvovýroby.</p>	<p>Rekultivace starých skládek</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 1. 7. 2019</p> <p>Alokace: 200 000 000 korun</p>	<p>118. výzva podporuje pouze projekty rekultivace starých skládek (na které byl ukládán odpad a které ukončily provoz před účinností zákona č. 238/1991 Sb. nebo nejpozději v termínu a způsobem dle § 15 odst. 1 a 2 téhož zákona) rozkládajících se na zvláště chráněných územích. Podporovány budou takové projekty, které z provedené analýzy rizik prokážou přijatelnou míru rizika dle metodického pokynu MŽP Analýza rizik kontaminovaného území. Mezi hlavní cílové skupiny se řadí obce a kraje, oprávněnými žadateli je široká škála subjektů.</p>
<p>Materiálové a energetické využití odpadů</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 2. 12. 2019</p> <p>Alokace: 500 000 000 Kč</p>	<p>114. výzva si klade za cíl podporovat způsoby nakládání s odpady, které využívají odpad jako zdroj druhotných surovin, podporovat přípravu k recyklaci odpadu a nakládání s odpady, které vede ke zvýšení ekonomické hodnoty odpadu. Podporovanými projekty jsou výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů (vyjma kovů, skla, skupiny odpadů 17 a 16 dle Katalogu odpadů). Mezi příjemci podpory se řadí široké spektrum subjektů.</p>	<p>Dešťovka pro obce</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 13. 1. 2020</p> <p>Alokace: 1 000 000 000 Kč</p>	<p>119. výzva se zaměřuje na omezení rizika nepříznivých účinků spojených s povodněmi. Mezi podporovaná opatření patří hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich využití. Žadatelé mohou získat peníze například na podzemní nádrže, podzemní a povrchová vsakovací zařízení, průlehy, přeměnu povrchů z nepropustných na propustné, na retenční nádrže a další opatření pro využívání dešťové vody. Mezi další podporovaná opatření patří například projekty na zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přílehlých niv nebo na obnovení, výstavbu a rekonstrukce vodních děl sloužící povodňové ochraně.</p>

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

<p>Významně chráněná území</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 13. 1. 2020</p> <p>Alokace: 460 000 000 korun</p>	<p>120. výzva má za úkol zajištění potřebné péče o předměty ochrany na národně významných chráněných územích, jež jsou stanoveny schválenými plány péče, v územích Natura 2000 jsou to souhrny doporučených opatření. Mezi oprávněné žadatele patří AOPK ČR, Správa jeskyní ČR a správy národních parků. Jedná se o aktivitu zaměřenou na omezený okruh žadatelů. Tomu odpovídají i podporované aktivity, jimiž je zajišťování péče o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a lokality soustavy Natura 2000. Dotaci lze čerpat i na sběr informací, tvorbu informačních a technických nástrojů a podkladů pro zajištění ochrany a péče o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a lokality soustavy Natura 2000.</p>
<p>Péče o území národního významu</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019</p> <p>Alokace: 130 000 000 Kč</p>	<p>129. výzva podporuje zajištění péče o NP, CHKO, NPR, NPP (včetně jejich ochranných pásem) a lokality soustavy Natura 2000 a o přírodní rezervace a přírodní památky na pozemcích nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu. V rámci této výzvy bude možné podporovat například péči o nelesní stanoviště, lesní společenstva, vodní prvky a mokřadní biotopy, likvidaci invazivních a expanzních druhů a mnohé další aktivity. V této výzvě jsou podporována pouze opatření zaměřená na obnovní management, nikoliv management udržovací. Mezi oprávněné žadatele patří široká škála subjektů.</p>
<p>Posílení biodiverzity</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019</p> <p>Alokace: 170 000 000 Kč</p>	<p>130. výzva si klade za cíl posílení biodiverzity. Mezi podporované aktivity se řadí například speciální péče o vzácné biotopy, jako jsou rašeliniště, písčiny a stepní biotopy, speciální péče cílená na podporu vzácných druhů a jejich biotopů, opatření na podporu vzácných druhů v urbanizovaném prostředí a mnohá další. Podporována je rovněž prevence šíření a omezování výskytu invazivních druhů. Výzva umožňuje také čerpat peníze na předcházení, minimalizaci a nápravu škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů na majetku. Oprávněnými žadateli jsou rozmanité subjekty od obcí přes neziskové organizace až po podnikající fyzické osoby.</p>
<p>Posílení přirozených funkcí krajiny</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019</p> <p>Alokace: 300 000 000 Kč</p>	<p>131. výzva podporuje hned několik aktivit k posílení přirozených funkcí krajiny. Patří do ní aktivity vedoucí ke zprůchodnění migračních bariér pro živočichy a opatření k omezování úmrtnosti živočichů spojené s rozvojem technické infrastruktury, dále projekty, které budou vytvářet, regenerovat či posilovat funkčnost krajinných prvků a struktur. Výzva pamatuje také na revitalizaci a podporu samovolné renaturace vodních toků a niv, obnovu ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů. Další podporovanou aktivitou je zlepšování druhové, věkové a prostorové struktury lesů a realizace přírodě blízkých opatření cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu a adaptaci na změnu klimatu. V jednotlivých aktivitách je podporována pestrá škála opatření.</p>
<p>Revitalizace sídelní zeleně</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019</p> <p>Alokace: 100 000 000 Kč</p>	<p>132. výzva podporuje zakládání či obnovu funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně. Výzva podporuje projekty na zakládání a obnovu ploch a prvků veřejné zeleně a zlepšení jejich funkčního stavu výsadbami stromů, dále zakládání a obnovu doprovodných vodních prvků a ploch přírodě blízkého charakteru jako součást realizace zeleně a součást opatření na podporu biodiverzity. Detailní popis podporovaných aktivit je uveden v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020. O peníze mohou žádat obce, kraje, příspěvkové organizace a mnohé další subjekty včetně fyzických osob podnikajících.</p>

Zlepšení ovzduší v sídlech

Ukončení příjmu žádostí:
29. 3. 2019

Alokace: 1 000 000 000 Kč

136. výzva

je určena pro projekty s cílem snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek v uhelných regionech. Důraz je kladen na aplikaci pokročilých nejlepších dostupných technik (BAT) a nově vznikajících technik ve všech relevantních případech s cílem dosažení nejlepších emisních parametrů s ohledem na technické možnosti zdrojů. Podpora bude poskytována do uhelných regionů, tj. do Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje.

INOVATIVNÍ FINANČNÍ NÁSTROJE (IFN) – kombinace půjčky z fondů EU a dotace od SFŽP ČR

Odstraňování průmyslového znečištění

Ukončení příjmu žádostí:
31. 12. 2019 nebo do vyčerpání alokace

Alokace: 480 000 000 Kč

Výzva č. 1/2017 IFN

Inovativní finanční nástroje (IFN) představují nový, účinnější způsob využívání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Jedná se o výhodné půjčky ze zdrojů EU určené na snižování environmentálních rizik, které mohou být kombinovány s dotací z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR. Nabídka podpory se vztahuje na projekty z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v prioritní ose 3, specifický cíl 3.5 – Snižit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení. Zvýhodněnou půjčkou či kombinací půjčky a dotace mohou žadatelé pokrýt 100 procent celkových investičních nákladů. Nově se v rámci tohoto finančního nástroje podporuje rekonstrukce nebo nákup technologií pro monitoring průmyslového znečištění jednotlivých složek životního prostředí. I nadále lze podporu čerpat i na náhrady a rekonstrukce zařízení s cílem zvýšit bezpečnost provozu a nákup technologií vedoucích k omezení znečištění. Prodloužen byl také termín pro příjem žádostí. O podporu je možné nově požádat až do 31. prosince 2019.

INZERCE

ZAMĚSTNÁNÍ ve Státním fondu životního prostředí ČR

Nejčastěji obsazované pozice:

- Projektový manažer / projektová manažerka
- Metodik/metodička
- Finanční manažer/manažerka
- Právník/právníčka
- Referent/referentka

Nabízíme:

- Perspektivní a zajímavé zaměstnání v příjemném prostředí
- Odpovědnost za realizaci pestré škály projektů v oblasti životního prostředí
- Pružnou pracovní dobu, motivační odměny vázané na výkon
- Možnost dalšího vzdělávání: jazyková výuka, odborné kurzy a školení
- Širokou škálu benefitů (dovolená navíc, stravenky, příspěvek na penzijní pojištění, příspěvek na rekreaci, sport a kulturní akce)

Více informací o volných pozicích naleznete na našich webových stránkách www.sfzp.cz → **Kariéra**

Státní fond životního prostředí ČR • www.sfzp.cz • tel.: +420 267 994 300 • Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4

PŘEHLED VÝZEV OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NA ROK 2019

IDENTIFIKACE OBLASTI PODPORY			ZACÍLENÍ VÝZVY		ZÁKLADNÍ PLÁNOVANÉ ÚDAJE O VÝZVĚ		
Prioritní osa	Specifický cíl	Číslo výzvy	Podporované aktivity	Cílové skupiny	Druh výzvy	Předpokládané datum zahájení příjmu žádostí	Předpokládané datum ukončení příjmu žádostí
1	1.1 – Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod	116	aktivita 1.1.1	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	7. 1. 2019	31. 7. 2019
	1.3 – Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami	119	aktivita 1.3.1, 1.3.2 a 1.3.3	veřejný sektor, organizace zajišťující technická opatření na vodních tocích, Česká republika prostřednictvím organizačních složek státu a jimi zřízených příspěvkových organizací, fyzické osoby podnikající a nepodnikající pro aktivitu 1.3.3 – vybudování nebo rekonstrukce bezpečnostních přelivů vodních nádrží	průběžná (nesoutěžní)	4. 2. 2019	13. 1. 2020
	1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření	123	aktivita 1.4.1 – zpracování podkladových analýz na státní a regionální úrovni pro 2. období plánování dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES, o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (aktualizace vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem, mapy rizik a mapy povodňového nebezpečí, návrhy efektivních opatření jako podklad pro plány pro zvládání povodňových rizik, dokumentace oblastí s významným povodňovým rizikem, zpracování podkladů pro aktualizaci plánů pro zvládání povodňových rizik) a zpracování podkladů pro stanovení záplavových území a map povodňového ohrožení, a aktivita 1.4.2	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	1. 4. 2019	30. 9. 2019
			aktivita 1.4.1 – zpracování podkladů pro vymezení území ohroženého zvláštní povodní a aktivita 1.4.3	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	1. 4. 2019	3. 6. 2019
			aktivita 1.4.1 – zpracování podkladů pro vymezení území ohroženého zvláštní povodní a aktivita 1.4.3	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	1. 10. 2019	19. 12. 2019
2	2.1 – Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek	117	bez omezení, dle PD	fyzické osoby	průběžná (nesoutěžní)	7. 1. 2019	29. 3. 2019
	2.4 – Snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek v uhelných regionech	136	bez omezení, dle PD	vlastníci a provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší	kolová	7. 2. 2019	29. 3. 2019
3	3.1 – Prevence vzniku odpadů	122	bez omezení, dle PD	kraje, města a obce, města a pověřené obce, původci odpadu, podnikatelské subjekty	kolová (soutěžní)	1. 4. 2020	30. 7. 2020
	3.2 – Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	114	aktivita 3.2.2	kraje, města a obce, města a pověřené obce, původci odpadu, podnikatelské subjekty	průběžná (nesoutěžní)	3. 9. 2018	2. 12. 2019
		126	aktivita 3.2.1, aktivita 3.2.3, aktivita 3.2.4	subjekty zajišťující nakládání se zdravotnickým odpadem	kolová (soutěžní)	2. 9. 2019	3. 2. 2020
	3.3 – Reaktivovat staré skládky	134	aktivita 3.2.4	subjekty zajišťující nakládání se zdravotnickým odpadem	průběžná (nesoutěžní)	2. 9. 2019	1. 9. 2020
3.4 – Dokončit inventarizaci a odstranit ekologické zátěže	118	aktivita 3.3.1	kraje, města a obce, města a pověřené obce, veřejné instituce	kolová (soutěžní)	1. 3. 2019	1. 7. 2019	
4	4.1 – Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území	99	aktivita 3.4.3	subjekty zajišťující odstraňování ekologických zátěží	kolová (soutěžní)	1. 8. 2019	31. 10. 2019
		31	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000, vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	30. 5. 2016	6. 1. 2020
		120	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000	průběžná (nesoutěžní)	4. 2. 2019	13. 1. 2020
	4.2 – Posílit biodiverzitu	129	dle PD, vyjma opatření na zajištění územní ochrany a zpracování podkladů pro zajištění péče o území národního významu	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu, území soustavy NATURA 2000 a PR/PP na pozemcích a/nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu, vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
		110	aktivita 4.2.4	vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 12. 2017	6. 1. 2020
	4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny	130	bez omezení, dle PD	vlastníci a nájemci pozemků, orgány státní správy a organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
		52	aktivita 4.3.2: zpracování plánů ÚSES	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků	průběžná (nesoutěžní)	3. 4. 2017	2. 1. 2020
	4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	131	dle PD, vyjma opatření na zpracování plánů ÚSES	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
115		studie systémů sídelní zeleně s navazující realizací	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 8. 2018	2. 1. 2020	
5	132	bez omezení, dle PD	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019	
	5.1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie	121	bez omezení, dle PD	vlastníci veřejných budov	průběžná (nesoutěžní)	15. 4. 2019	3. 2. 2020
	5.2 – Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov	61	bez omezení, dle PD	stavebníci	průběžná (nesoutěžní)	3. 4. 2017	31. 10. 2019
5.3 – Snížit energetickou náročnost a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí	135	bez omezení, dle PD	vlastníci veřejných budov	průběžná (nesoutěžní)	15. 4. 2019	3. 2. 2020	

Toto je zkrácená podoba harmonogramu výzev pro OPŽP na rok 2019. Jeho úplná podoba s mnoha dalšími užitečnými informacemi je k dispozici na stránkách www.opzp.cz.

Foto: archiv SFŽP ČR

Hrušky: Úprava a výsadba zeleně

V rámci projektu došlo k úpravě zeleně a k nové výsadbě na návsi obce a v okolí základní školy. Byla také pořízena technologie na údržbu veřejné zeleně.

Podoblast podpory: 5.4 – Zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích

Název projektu: Zelené Hrušky

Kraj: Jihomoravský

Okres: Vyškov

Příjemce podpory: obec Hrušky

Ukončení projektu: prosinec 2017

Celkové způsobilé výdaje
700 000 Kč
Dotace SFŽP ČR
700 000 Kč

Sobíňov: Revitalizace zeleně

V rámci projektu došlo k revitalizaci tří ploch veřejné zeleně v obci. Byly vysazeny stromy a keře v okolí místního hřbitova.

Podoblast podpory: 5.4 – Zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích

Název projektu: Revitalizace zeleně v Sobíňově – 2. etapa

Kraj: Vysočina

Okres: Havlíčkův Brod

Příjemce podpory: obec Sobíňov

Ukončení projektu: leden 2019

Celkové způsobilé výdaje
400 000 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
400 000 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Herálec: Hydrogeologický vrt

V rámci projektu byl vystrojen stávající průzkumný hydrogeologický vrt a bylo vybudováno jeho napojení na stávající vodovodní řad.

Podoblast podpory: 1.6 – Zdroje vody

Název projektu: Studna Kocanda a napojení na stávající vodovodní řad – 2. etapa

Kraj: Vysočina

Okres: Žďár nad Sázavou

Příjemce podpory: obec Herálec

Ukončení projektu: duben 2018

Celkové způsobilé výdaje
254 068 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
203 254 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Branžej: Vyčištění vrtu

V rámci projektu došlo k mechanickému vyčištění vrtu, odčerpání a ověření jeho vydatnosti. Součástí projektu byla i výměna potrubí od vrtu k vodoměrné šachtě.

Podoblast podpory: 1.6.A – Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody

Název projektu: Zkapacitnění a vyčištění stávajícího vrtu

Kraj: Středočeský

Okres: Mladá Boleslav

Příjemce podpory: obec Branžej

Ukončení projektu: srpen 2018

Celkové způsobilé výdaje
179 334 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
143 467 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Blovce: Prodloužení vodovodu

Obec nechala napojit obyvatele lokality Hájek na veřejný vodovod. Na místě docházelo ke zhoršování kvality a kvantity vody v individuálních vodních zdrojích. S těmito problémy se lidé v Hájkách potýkali již dříve. Rápidní problém s nedostatkem vody nastal po létu 2015.

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.2 – Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství

Název projektu: Vodovod Blovice, lokalita Hájek –

prodloužení vodovodu

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Příjemce podpory: město Blovice

Ukončení projektu: 1. 6. 2018

Celkové způsobilé výdaje
4 191 942 Kč
Příspěvek EU:
2 672 363 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

ASTRO Vlašim: Výměna zdroje tepla

Předmětem projektu bylo odpojení nevyhovujícího zdroje tepla z parní kotelny a jeho náhrada třemi místními plynovými kondenzačními kotly umístěnými ve výrobní hale, kotelně a administrativní budově. Dále byla instalována nová otopná soustava.

Prioritní osa 2, specifický cíl 2.2 – Snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek

Název projektu: Decentralizace centrálního vytápění

v areálu společnosti ASTRO Vlašim, spol. s r. o.

Kraj: Středočeský

Okres: Benešov

Příjemce podpory: ASTRO Vlašim, spol. s r. o.

Ukončení projektu: 31. 5. 2018

Celkové způsobilé výdaje
3 860 988 Kč
Příspěvek EU
2 316 593 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Univerzita Karlova: Modernizace laboratoře

Cílem projektu byla obnova a modernizace vybavení laboratoře, aby bylo možné na vybraných lokalitách v Česku identifikovat zdroje atmosférického aerosolu na základě krátkodobých měření jeho fyzikálně-chemických parametrů.

Prioritní osa 2, specifický cíl 2.3 – Zlepšit systém sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvislých meteorologických aspektů

Název projektu: Doplnění a modernizace technologií

pro identifikaci zdrojů znečišťování ovzduší aerosolem

Kraj: hl. m. Praha

Okres: hl. m. Praha

Příjemce podpory: Univerzita Karlova

Ukončení projektu: 31. 5. 2018

Celkové způsobilé výdaje
2 661 200 Kč
Příspěvek EU
2 262 020 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Plesná: Zateplení domova seniorů

Projekt se zabýval snížením energetické náročnosti provozu budovy domova pro seniory ve městě Plesná. Jeho návrh vycházel z potřeby řešit stav vysokých tepelných ztrát budovy. Budova byla zateplena na vnějším plášti budovy.

Prioritní osa 5, specifický cíl 5.1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie

Název projektu: Snížení energetické náročnosti –

domov seniorů Plesná

Kraj: Karlovarský

Okres: Cheb

Příjemce podpory: město Plesná

Ukončení projektu: 30. 11. 2018

Celkové způsobilé výdaje
1 736 981 Kč
Příspěvek EU
694 792 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

► BOMBAJŠTÍ POLICISTÉ VYBUDOVALI VE MĚSTĚ SYSTÉM NA SBĚR DEŠŤOVÉ VODY

Sběr dešťové vody se ukázal být řešením vodní krize v mnoha oblastech indického subkontinentu. Bombajská městská korporace (BMC) se ho přesto nesnaží v městě prosadit, přestože je tu pro určitou velikost budov postavených po roce 2002 povinný. Bombajští policisté na to ale nedbali a za podpory neziskové organizace CERE vybudovali největší systém na sběr dešťové vody, jaký město má.

Bombaj dostává každý rok bohatou dešťovou nadílku: průměrné množství dešťových srážek tu činí více než 2 457 milimetrů ročně. Kdyby se tu pořádně věnovali zachytávání této vody, nasbírali by jí zhruba 589 milionů litrů za rok, přičemž roční spotřeba města činí 3 800 milionů litrů. Úředníci z BMC jsou si toho dávno vědomi, a tak již v roce 2002 ustanovili povinnost nainstalovat systémy na sběr dešťové vody na všechny nově postavené budovy. „Pustili jsme se do toho, i když to pro nás nebylo povinné,“ říká Chandrakant Khaire, obyvatel jedné ze starších budov na východě města. „Nainstalovali jsme systém, který zachytává veškerou

dešťovou vodou stékající po terasách budovy a svádí ji do podzemní studny. Padesát rodin a čtyřicet dva obchodů díky tomu splachuje záchody nasbíranou dešťovkou. To je více než 25 procent naší denní spotřeby vody a významně to snižuje daň, kterou platíme za vodu,“ pochvaluje si.

Město by vodu raději recyklovalo
Po velkém suchu v roce 2009 následovaly velké diskuse o tom, jak by se město mělo postarat o zásoby pitné i užitkové vody. Ale když se rok s rokem sešel, BMC se začalo zabývat výstavbou další přehradní nádrže, která by městu vodu zabezpečila. Podle nich je sběr dešťové vody ve městě složi-

tější otázkou, než se může na první pohled zdát. Bombaj je ostrovním městem. „Většina studní v západní části města na mořském pobřeží má slanou vodu, která do nich z moře prosakuje. Kdyby se do těchto studen sváděla sbíraná dešťová voda, hrozilo by jejich probourání nebo sesuvy půdy, které by celou oblast zničily,“ říká jeden z úředníků BMC, který si přeje zůstat v anonymitě. Bombajské domácnosti podle statistik používají pouze 20 procent vody k vaření a pití, 60 procent připadá na úklid, koupání a splachování – takže všechna tato voda oteče rovnou do kanalizace. „Na to, jak ušetřit vodu, máme jiné plány. BMC má vypracovány projekty na recyklování vody, které zároveň vyřeší

i znečištění místního moře,“ dodává nejmenovaný úředník.

Ne všichni s přístupem BMC souhlasí. „Recyklování vody je jedním ze způsobů, jak šetřit vodou, ale my pro to musíme udělat všechno, co můžeme. A proto potřebujeme směrnice na zachytávání dešťové vody a ty musí přijít právě od BMC. Možná to představuje nějaké problémy, ale ty mohou být vyřešeny,“ říká U. M. Paranjpe, aktivista za sběr dešťové vody ve státě Maharaštra, v němž Bombaj leží.

Policisté naložili s vodou po svém

Na policejním ředitelství v bombajské čtvrti Naigaon na to ale nedbali a místní policisté za pomoci neziskové organizace CERE (Centre for Environmental Research and Education) vybudovali největší systém na sběr dešťové vody v bombajské metropoli. Při schopnosti nasbírat 38,8 milionu litrů dešťovky při každoročním monzunu dodává systém vodu do místních rezidenčních budov. Čtvrť Naigaon slouží coby základna

tří policejních praporů a několika útvarů speciálních jednotek bombajské policie, žije tu více než 2 300 rodin příslušníků policejního sboru, nachází se tu městská škola a policejní nemocnice. Voda z městského vodovodu jim tu tekla méně než 20 minut denně a to se s novým sběrným systémem úplně změnilo.

„Díky vzrůstající ploše zabetonovaných povrchů o většinu dešťové vody přicházíme: steče odtokovými kanály rovnou do moře namísto toho, aby se vsákla do půdy a naplnila tak naše zplundrované zásobárny podzemní vody,“ říká Rashneeh Pardiwala, zakladatel a ředitel CERE a architekt celého projektu. Podle něj je zachytávání dešťové vody jediným efektivním a nízkoúdržbovým řešením bombajské vodní krize.

A tak byl policejní projekt na sběr dešťovky v Naigaonu během tří měsíců zrealizován a dokončen ještě před začátkem monzunu. Realizační tým vykopala 1 150 kubických metrů perkolačních příkopů, do kterých se dešťová voda může vsakovat, čímž může

naplnit podzemní zásobárny. V rámci projektu policisté opravili devět vyschlých studničních vrtů, které budou nyní využívat také jako nádrže na vodu. Potrubí z těchto nádrží vede do umývárny, které využívají obyvatelé čtvrti. „Přestože loni v Bombaji napršelo během dvou srpnových a dvou zářijových dnů více než 300 milimetrů vody, nedošlo v naší čtvrti k žádným záplavám,“ uvádí se ve zprávě policejního ředitelství. „A to přesto, že Naigaon leží v nízké položené oblasti a pravděpodobnost výskytu záplav je tu velmi vysoká; bylo to poprvé, co jsme tu viděli, že se dešťová voda vsakuje do země,“ říká dojatě jeden z policistů. Díky jejich úspěchu se do podobných projektů pouštět navzdory nevstřícné politice BMC i v dalších částech města.

Sběr dešťové vody je pro ostrovní město zásadní

Podle odborníků z CERE je zachytávání dešťové vody v bombajské metropoli klíčovým řešením na zabránění záplavám. „Tím, že znovu naplníme vyčerpané zásobárny podzemní vody, také zabráníme prosakování mořské vody do nich, a to je pro ostrovní města, jako je Bombaj, zásadní,“ stojí si za svým Rashneeh Pardiwala a dodává, že naigaonský projekt je prototypem toho, jak se komunita může stát soběstačnou a nezávislou, a ještě k tomu přispět ke zlepšení životního prostředí ve městě. „Našeho příkladu teď následují další rezidenční komunity, kancelářské komplexy i univerzitní koleje. Všichni to dělají proto, aby pomohli svému městu,“ uzavírá příběh úspěšného projektu Rashneeh Pardiwala. ●

Podle organizace CERE se po Bombaji neustále pohybuje více než 10 000 cisteren s pitnou vodou, jejíž cena neustále stoupá ruku v ruce se vzrůstající poptávkou po ní. Vzrůstající nerovnováha mezi poptávkou a nabídkou má pak za následek každoroční vážný nedostatek pitné vody.

Foto: ©marcoiannare/Fotky@Foto

VERTIKÁLNÍ LES COBY DALŠÍ KROK K ČISTŠÍMU VZDUCHU VE MĚSTECH

Je nás na planetě čím dál tím více, a tak se prostory, které obýváme, více a více vertikalizují. Je pak přirozené, že to samé se děje i s přírodním světem, který je součástí toho obývaného námi.

Vertikální les je novým příkladem trvale udržitelného bydlení. A nejen tím. Ukazuje, že města je možné ozeleňovat a tím přispívat k regeneraci městského životního prostředí a jeho biodiverzity, aniž by se přitom musely překračovat hranice městských teritorií či měnit vnitřní prostor města. Je to vlastně jakési vertikální zhuštění přírody v rámci stávající městské zástavby. První vertikální les, sestávající ze dvou rezidenčních věží o výšce 110 a 76 metrů, vyrostl v centru italského Milána na okraji čtvrti Isola a je úspěšným dílem architekta Stefana Boeriho. „Myslím, že téma zalesňování je jednou z velkých výzev dneška. Je to jeden z nejefektivnějších způsobů, vedoucích ke změně klimatu, které máme. Je to jako boj na poli nepřítelů. Máme tu města, která jsou jedním z hlavních původců klimatických změn, a tak se tato města snažíme při boji se změnami využít skrze produkci oxidu uhličitého, jejíž rostliny spotřebovávají, přičemž naopak produkují kyslík,“ říká architekt Boeri, autor nového konceptu vertikálního lesa.

Milánské věže

Boeriho milánský projekt, nesoucí příznačný název Bosco Verticale - Vertikální les, je domovem 800 stromů vysokých 3,6 nebo 9 metrů, 4 500 keřů a 15 000 bylin nejrůznějších druhů. Všechny rostliny jsou na fasádě věží pečlivě rozmístěny podle toho, kolik potřebují ke svému růstu slunečního svitu. Kdyby les o takovém počtu rostlin rostl na zemi, rozkládal by se na ploše 20 000 metrů čtverečních. Ta-

kové zalesnění obytných budov přispívá k vytvoření příznivého klimatu v jejich okolí tím, že stromy poskytují potřebnou vlhkost, vstřebávají oxid uhličitý i prachové částice a vyrábějí kyslík.

A jak se v milánském vertikálním lese bydlí? „Rostliny sousedí s naším bytem, a tak v něm máme stále čerstvý vzduch, a navíc dokážou navzdory tmavé barvě budovy zachytit spoustu slunečního světla a tepla, takže nemusíme používat klimatizaci,“ pochvalují si jeho obyvatelé.

Vertikální vegetace produkuje kyslík, poskytuje útočiště ptactvu a hmyzu a snižuje znečištění vzduchu. Studie ukázaly, že jeden strom sníží ve svém okolí prašnost o 7-24 procent.

ENVIRONMENTÁLNÍ PŘÍNOSY VERTIKÁLNÍCH LESŮ JSOU NESPORNÉ

Vertikální lesy zvyšují biodiverzitu. Pomáhají vytvářet městské ekosystémy, v nichž různorodá vegetace vytváří vertikální prostředí, které může být obýváno ptactvem a hmyzem, a funguje tudíž jako magnet a zároveň symbol spontánního znovuosídlování města vegetací a živočichy. Pokud by ve městě vyrostlo několik takových vertikálních lesů, umožnilo by to vznik nejrůznějších biokoridorů, zpestřilo život v městských parcích a nabídlo prostor pro spontánnější růst vegetace.

Vertikální les přispívá k vytváření příznivého mikroklimatu v příslušné části města a filtruje prachové částice obsažené v městském vzduchu. Různorodé rostliny vytvářejí vlhkost, vstřebávají oxid uhličitý a prach, produkují kyslík a ochraňují lidi i stavby před slunečními paprsky i hlukem.

Vertikální les svým způsobem přispívá i k tomu, že se město příliš nerozšiřuje. Když o něm uvažujeme v parametrech hustoty lidského osídlení, odpovídá každá jeho věž o velikosti milánského domu zástavbě rodinných domů a budov o rozloze 50 000 metrů čtverečních.

Stromy jsou v případě vertikálního lesa klíčovým prvkem. Důležitá je volba druhů na konkrétní místo fasády, a proto se na jejich výběru podílejí zkušení botanici. Byliny pro vertikální les jsou předpěstovávány speciálně za tímto účelem, aby pak bez problémů vydržely podmínky, v jakých budou růst na budově.

K zálivce se používá především dešťová voda, kterou si budova sama nasbírá, a dbá se na to, aby její využití bylo co nejekonomičtější.

Stefano Boeri pak poukazuje i na výsledky vědeckých studií, které jasně prokazují pozitivní vliv zeleně nejen na fyzické zdraví lidí, ale i na jejich duševní stav. Radost z nevšedních domů mají i lidé, kteří bydlí v okolí. „Zeleň zlepšuje prostředí, ve kterém žijeme, a proto o ni musíme starat a musíme ji chránit,“ říkají.

Cedrová věž v Lausanne

Po oficiálním otevření dvou zalesněných milánských věžáků se na Stefana Boeriho obracelí developeři z celého světa a chtějí po něm, aby něco podobného vybudoval i v dalších městech. A tak v loňském roce začalo Boeriho architektonické studio budovat další vertikální les, tentokrát ve švýcarském Lausanne. Převážně rezidenční budovu o 36 patrech a výšce 117 metrů pokryje 3 000 metrů čtverečních různorodé zeleně. Svůj nový počín nazval Stefano Boeri La Tour des Cedres (Cedrová věž): má totiž v plánu tu kromě jiného vysadit více než 100 cedrů. Podle architektonických slov bude vertikální les v lausánské čtvrti Chavannes-Près-Renens první výškovou budovou na světě, které bude porostlá stále zelenými stromy. Uvnitř se budou nacházet apartmány o dvou až pěti ložnicích, ale také kanceláře, posilovna a v posledním patře restaurace s panoramatickým výhledem. Boeri plánuje nainstalovat do budovy vyčnívající terasy zpevněné betonovými panely a jejich střechy osázet mimo jiné jehličnany, jimž stavba vděčí za své jméno.

Filozofie lausánské vertikálního lesa je stejná jako u jeho milánského předchůdce: zeleň bude zachytávat prach, vstřebávat oxid uhličitý a produkovat kyslík, čímž selepší kvalita městského ovzduší. „Lausánská rezidenční věž pro nás představuje příležitost dát život budově, která bude hrát zásadní roli v architektuře

a krajiny města,“ prohlásil Stefano Boeri. „Je to i velký krok pro architekturu samotnou, když sama význačně přispěje ke zvýšení biodiverzity uprostřed významného evropského města,“ dodal. La Tour des Cedres se pak také díky svému tvaru a tomu, jak budou cedry v průběhu ročních období měnit svou barvu, stane dominantou na břehu Ženevského jezera. „Lausanne se díky této stavbě stane průkopnickým městem na poli globálních výzev, díky nimž hledáme rovnováhu a propojení mezi kvalitním životem ve městech, trvalou udržitelností a ochranou biodiverzity,“ nechal se slyšet slavný architekt. Stefano Boeri plánuje, že na lausánské věži vysadí kromě zhruba stovky cedrů 6 000 keřů a 18 000 bylin. Cedry pro tento projekt vybral pro jejich dlouhověkost a schopnost snášet nepříznivé klimatické podmínky.

Ve výběrovém řízení porazil Boeriho atelier mnohá jiná věhlasná architektonická studia a kromě zakázky na výstavbu zalesněné rezidenční budovy získal v Lausanne také zakázku na vybudování nákupního centra o rozloze 5 000 metrů čtverečních.

Nantinské a další věže

Dalším městem, kam Stefano Boeri plánuje umístit vertikální les, je čínský Nanting. Dvě budoucí věže tu osadí 1 100 stromy třídřevce druhů a 2 500 popínávkami bylinami a keři. Čína je notoricky známá svým znečištěným ovzduším: 300 milionů dětí tu denně dýchá toxický vzduch. Více vertikálních lesů by tu na cestě k lepšímu vzduchu určitě bylo řešením. Stefano Boeri předpokládá, že nantinské věže by nejenže oživily místní biodiverzitu, ale také by každý den vstřebaly 25 tun škodlivého oxidu uhličitého.

Další vertikální věže by v následujících letech měly vyrůst třeba v Jižní Americe a v libánské Tiraně. ●

ECHO

Zájemci mohou podávat žádosti v rámci Programu péče o krajinu

Ministerstvo životního prostředí České republiky vyhláší výzvu pro příjem žádostí do Programu pro zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí (PPK B) a Podprogramu pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy (PPK C). Program slouží k udržení a zlepšování dochovaných přírodních i kulturních hodnot krajiny, zajišťuje management cenných přírodních lokalit a podporuje další neinvestiční jednoletá opatření v krajinně menšího rozsahu. Díky podporovaným opatřením, jako je například obnova či budování tůň, péče o mokřadní plochy či výsadba stanovištně původních druhů dřevin, přispívá k obnově přirozeného vodního režimu v krajinně a tím k boji se suchem. Program také významně pomáhá v péči o zraněné a handicapované živočichy. Žádosti je možné podávat do 29. března 2019.

Vykazování údajů o odpadech bude pro obce jednodušší

Ministerstvo životního prostředí a Český statistický úřad (ČSÚ) v roce 2019 významně omezí administrativní zátěž obcí při vykazování údajů o odpadech. Obce v současnosti zasílají údaje jak ministerstvu, podle zákona o odpadech, tak i ČSÚ podle vyhlášky o programu statistických zjišťování. Bylo rozhodnuto, že ČSÚ bude přímo přebírat informace ohlášené obcemi na MŽP. Shoda dat byla velmi vysoká, což umožňuje, aby ČSÚ v případě obcí započal s přebíráním dat ze systémů ministerstva a omezil tak primární sběr na úrovni obcí. Analýza prokázala, že data poskytovaná ministerstvem jsou využitelná jako opora pro statistiku komunálního odpadu. ČSÚ proto již v roce 2019 provede omezení svého statistického zjišťování u obcí tak, že sníží počet jednotek ve výběrovém souboru o více než 60 %. Předpokládáný počet obcí, které budou nadále zasílat data o odpadech ČSÚ, by měl klesnout ze zhruba 1400 pod 500.

PŘEDNÁŠÍME, RADÍME, DISKUTUJEME

FOR PASIV

Rádi jsme se s vámi potkali na veletrzích FOR PASIV a Stavební veletrh Brno. Na tom prvním, pražském, vás zajímaly různé podrobnosti našich dotačních programů, hlavně Dešťovka. Byli jsme také u vyhlášení přehlídky pasivních a nízkoenergetických domů, ze kterých je možné čerpat inspiraci pro vlastní bydlení.

STAVEBNÍ VELETRH BRNO

Na vaše dotazy jsme odpovídali i na brněnském veletrhu, kde jsme vás přivítali v našem stánku. Děkujeme, že jste dorazili na naše přednášky v rámci veletrhu, ať už o Dešťovce, nebo o Nové zelené úsporám.

ZAPIŠTE SI DO DIÁŘE

Chcete se dozvědět více o dotacích, které může vaše obec čerpat v oblasti životního prostředí? Plánujete rekonstrukci svého domu a zajímá vás, kolik byste mohli ušetřit s programem Nová zelená úsporám nebo jak efektivně využívat dešťovou vodu v domácnosti i na zahradě? Přinášíme vám přehled akcí, na kterých tyto informace najdete.

VELETRHY

Bydlení, nové projekty 2019

21.-24. 3. 2019 / PVA EXPRO PRAHA Letňany

Výstava BYDLENÍ, NOVÉ PROJEKTY je přehlídkou nových projektů bydlení především v Praze a okolí. Návštěvníci se mohou seznámit s novinkami z oblasti bydlení a bytových doplňků, nabídek z oblasti nemovitostí, facility managementu, renovace a opravy interiérů, finančního poradenství, hypotečních úvěrů atd. V Letňanech bude připraven i stánek SFŽP ČR, kde vám poradíme, jak využít dotace pro vaše lepší bydlení.

SEMINÁŘE

Hospodaření s dešťovou vodou v obcích

Praha - 27. 3. 2019 / 10⁰⁰-13⁰⁰ hod. / Magistrát hl. města Prahy, Mariánské nám. 2

Ostrava - 4. 4. 2019 / 10⁰⁰-13⁰⁰ hod. / Krajský úřad, 28. října 117

Brno - 11. 4. 2019 / 10⁰⁰-13⁰⁰ hod. / Krajský úřad JMK, Žerotínovo nám. 449/3

Nová zelená úsporám + Dešťovka

Jihočeský kraj, Vimperk - 21. 3. 2019 / 17⁰⁰ hod. / Městské kulturní středisko, Johnova 226

Ústecký kraj, Ústí n. Labem-Střekov - 27. 3. 2019 / 17⁰⁰-18⁰⁰ hod. / zasedací místnost MO Střekov, ul. Žukovova 546/15 (pošta)

Středočeský kraj, Hostivice - 27. 3. 2019 / 17⁰⁰-19⁰⁰ hod. / Městský úřad, 2. patro, Husovo nám. 13

Jihočeský kraj, Svatý Jan nad Malší - 28. 3. 2019 / 16⁰⁰ hod. / ZŠ, Svatý Jan nad Malší 2

Liberecký kraj, Liberec - 8. 4. 2019 / 10³⁰-13³⁰ hod. / Krajský úřad Libereckého kraje, 3. patro, multimediální sál

Plzeňský kraj, Mýto v Čechách - 8. 4. 2019 / 16⁰⁰ hod. / sál bývalého kina, Náměstí 109

Jihočeský kraj, Tábor - 9. 4. 2019 / 16³⁰ hod. / Úřad práce, Husovo nám. 2938

Olomoucký kraj, Velké Losiny - 11. 4. 2019 / 17⁰⁰ hod. / sál kina Velké Losiny, Rudé armády 666

Jihočeský kraj, Podmokly - 12. 4. 2019 / 17⁰⁰ hod. / budova obecního úřadu, Podmokly 38

Máte zájem o seminář ve vaší obci? Napište nám na seminare@sfzp.cz.

www.dotacedestovka.cz

www.narodniprogramzp.cz

www.opzp.cz

www.novazelenausporam.cz

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 12 | číslo 3 | březen 2019 | časopis je distribuován bezplatně | adresa redakce: Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | kontakt na redakci: priorita@sfzp.cz | objednávky: www.sfpz.cz, www.opzp.cz | redakce: šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | foto na titulní straně: Ing. Jiří Vítek | číslo registrace: MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.